

Férfiak ellen elkövetett erőszak

MKI224

Tartalomjegyzék

I. Előszó.....	3
II. Az erőszak fogalma és kialakulása.....	5
2. 1. A családon belüli erőszak fogalma	6
2. 2. A családon belüli erőszak jellemzői.....	6
III. A családon belüli erőszak áldozatai.....	9
IV. Az erősebb nem ellen elkövetett erőszak.....	10
V. Keszthelyi Rendőrkapitányság Zalaszentgróti Rendőrőrs adatai.....	12
VI. Kutatási eredmények.....	14
VII. Összegzés, hipotézisek igazolása, ajánlás.....	32
VIII. Felhasznált irodalom.....	33
IX. Melléklet.....	34

Témaválasztás indoklása

Szociálpedagógus hallgatóként úgy gondolom, hogy nagyon fontos foglalkoznunk a családon belüli erőszakkal. Erőszakkal, ami nem csak a gyermekeket, nőket és az idősebb korosztályt érinti, hanem a férfiakat is. Erőszakkal, ami nem csupán idegen környezetben, hanem a családukban történik. Családukban, ami a szeretet és a béke színtere lenne, ha az erőszak nem venné körül.

Témaválasztásom azért esett a férfiak elleni erőszak kutatására, mert aktuálisnak és fontosnak, valamint kevésbé feldolgozottak találom. Tartottam attól, hogy az információk hiányából adódóan nehéz feladatomban leszek. Mégis ez a téma érintett meg a legjobban és a dolgozatomban általam remélem, hogy segítségére tudok lenni.

Több irodalomban is olvashatunk a nők elleni erőszakról, viszont a férfiak elleni bűncselekményekről nagyon kevés anyagot találhatunk.

Talán a kevés irodalmat az is befolyásolhatja, hogy kevesen és keveset tudnak a férfiak ellen elkövetett erőszakról, pedig a cselekmények nem is olyan kevés számban fordulnak elő. Viszont a nyilvánosság előtt a nők által elkövetett erőszak rejtve marad. Ennek oka talán a férfiak szégyenérzete, esetleg a magánytól való félelem, ami okot ad arra, hogy inkább elviselik a szenvedést, minthogy egyedül maradjanak.

Kutatásomban fontos információkhoz jutottam, amit remélem, hogy a munkám során fel tudok használni és az irodalmak tanulmányozása során többlettudásra is szert tettem, s ezek által hatékonyabban tudok majd szociálpedagógusként segíteni.

Célom az, hogy felhívjam a figyelmet az erőszak megelőzésére és arra is, hogy fontos a segítségnyújtás a bajba jutott embertársainak.

Ne fordítsunk hátat, inkább az önzetlen segítőkészség legyen az elsődleges szempontunk.

Hipotéziseim a következők:

1. a Zala megyei lakosok nem tudnak lényeges információkat a családon belüli erőszakról, ezen belül a férfiak ellen elkövetett bűncselekményekről.

Feltételezem nem eléggé tájékozottak az erőszak megjelenéseiről, kezeléséről, megelőzéséről. Lényegesnek tartom, hogy azok az emberek, akik ebben a témában nem tudnak információkat, azokat tájékoztatni kell. Fontos, hogy mindenki tudja, ha erőszak éri, akkor hova fordulhat, kik azok, akik hajlandóak és tudnak segíteni, mert sajnos a legtöbb esetben zárt ajtók fogadják a segítséget kérőket.

2. feltételezésem az, hogy a családban megjelenő erőszak és a vallásosság között szoros összefüggés van. A vallásos családokban kevesebb a megjelenő erőszak, mint a nem hívők körében.

3. feltételeztem azt, hogy válaszadóim többségében úgy vélik, hogy a családon belül elkövetett erőszak áldozatai főként nők.

4. feltételeztem azt, hogy az iskolai végzettség és a családon belüli erőszak szoros összefüggésben van. Az alacsonyabb iskolai végzettségűek körében gyakrabban fordul elő családon belüli erőszak, mint a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőknél.

A kutatás módszerei:

Önkitöltős kérdőíveket készítettem, amelyek a homoszexuálisak ellen elkövetett erőszakról, az idősek bántalmazásáról, a családon belüli erőszakról és a férfiak ellen elkövetett bűncselekményekről szólnak. A kérdőív kitöltését kétféle módon oldottam meg. Elsőként online kérdőívet küldtem el Zala megyében élőknek.

Majd lekérdezéses kérdőívekkel személyesen kerestem fel zalaiaikat, amit 117 főtől kaptam vissza. A megkérdezettek között a legfiatalabb 16 éves, a legidősebb 75 éves volt. Próbáltam a lekérdezést úgy alakítani, hogy Zala megye minden részéről legyenek eredményeim. Kérdőíveim az alábbi helyekre jutottak el: Alsórajk, Felsőrajk, Gellénháza Gelse Hahót, Kemendollár, Kilimán, Nagykanizsa, Pacsa, Pakod, Pókaszeptk, Pötréte, Sormás, Zalabér, Zalacséb, Zalaegerszeg, Zalaistvánd, Zalaszentiván, Zalaszentgrót, Zákányfalu.

A kérdőívek kiértékelést százalékszámítással és kördiagrammal, valamint szöveges elemzéssel végeztem.

Az erőszak fogalma és kialakulása

Az erőszak elleni fellépések

A XIX. Század folyamán olyan társaságok alakultak, amelyek az állatkínzás ellen léptek fel. Ilyen egyesület alakult például az Egyesült Államokban az Állatvédő Liga is. Majd a század második felében ezek az egyesületek egyre nagyobb hangsúlyt fektettek a családon belüli erőszakra, azon belül pedig a gyermekek ellen elkövetett bűncselekményekre. Ebben az időben a figyelem csak a testi fenyegetésre terelődött. A gyermekek testi bántalmazásának témáját, figyelemfelhívását a nők ellen elkövetett bűncselekmények követték. A nők verését, ekkor még elfogadhatónak vélték, de a jog úgy szabályozta, hogy a férfi hüvelyujjánál vastagabb bottal nem bántalmazhatta családja tagjait.

A családon belüli erőszakos cselekményekben minden korosztály érintett volt, s ma sincs ez másképp. Minden korosztályban megjelenik a fizikai, lelki és szexuális bántalmazás, elhanyagolás egyaránt. A kiváltó ok lehet az anyagi helyzet, a munkanélküliség, a felgyülemlett mindennapi stressz, az alkoholizmus és még lehetne sorolni többféle ilyen okot is. Azon viszont el kell gondolkodni, hogy ezek az okok tényleg eléggé erősek, ahhoz, hogy szeretteinket bántalmazzuk? Különös figyelmet és kutatást igényelhet az a tény, hogy a szülő, aki gyermekét, házastársát, idősebb hozzátartozóját bántalmazza, ő is szenvedő alanya volt-e régebben ilyen eseteknek?!

A családon belüli erőszak kialakulásának folyamata

Az erőszak soha nem egyik napról a másikra alakul ki, ez mindig egy hosszabb folyamateredménye. Minden párkapcsolat kezdetben bizalmas, majd szép lassan a pár egyik tagja a másikat kezdi elszigetelni a baráti társaságtól, ismerősektől, szomszédoktól. Mindig mindenhova elkíséri. Gyermekvállalás után lebeszéli arról, hogy munkahelyére visszamenjen, ezáltal ő tartja el, így a kiszolgáltatottság egyre jobban jelen lesz az áldozat életében. A munkahely hiánya miatt keresete nincs, így anyagilag is függ a bántalmazótól. Az izolációt követően szóbeli, majd a fizikai bántalmazás a következő lépcsőfok. Első jelzésként mégis a család tagjainál állandó fáradékonyság, levertség tűnik fel.

A családon belüli erőszak

Családon belüli erőszak fogalmára több meghatározás is született. Ezek közül az ORFK által megfogalmazottat tartom legfontosabbnak.

„Az egy háztartásban élő személyek, valamint meghatározott hozzátartozók, a volt házastársak illetve volt élettársak, továbbá a gyermekvédelmi intézményekben nevelkedő gyermek között megvalósuló vagy őket a felsorolt személyek cselekménye által érintő bűncselekmények, szabálysértések.”¹

Az családon belüli erőszak megjelenési formái

A családon belüli erőszak megjelenési formái a következők: fizikai erőszak, pszichológiai erőszak, szexuális erőszak, elhanyagolás.

Fizikai erőszak

Hazánkban a fizikai bántalmazást tiltja a törvény. Ennek ellenére nagyon sok esetben fordul elő a családon belül fizikai erőszak. Ezen esetek közül nagyon sok a szülő – gyermek kapcsolatban előforduló, amikor is a szülő csak „megbünteti” a gyermeket. A gyermekek ilyen esetekben nem panaszkodnak, sokszor hazudni is képesek, hogy nem a szülő okozta a sérüléseiket. Az is kérdés figyelembe kell venni, hogy egy pofon fizikai bántalmazásnak minősül-e. Esetleg a kék, zöld foltokat okozó ütések számítanak csak fizikai bántalmazásnak? A pofon vagy a nyomokat hagyó ütés között nincs határ. Bármennyire is nevelő szándékkal történik egy pofon, már azt is bántalmazásnak vélhetjük. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt sem, ha egy gyermek, ha többször volt szenvedő alanya, vagy akár szemtanúja fizikai bántalmazásnak, akkor felnőtt korában ő maga is nagyobb eséllyel lehet bántalmazó. Számára természetessé fog válni, hogy a problémákat, konfliktusokat egy- két veréssel meg lehet oldani.

A feleségbántalmazás a másik legelterjedtebb forma. Sok esetben fordul elő, hogy a férfi kezét emeli házastársára. A legtöbb esetben ezek sem kerülnek nyilvánosságra, mert az áldozat szégyenként éli meg a vele történeteket. Segítségkérések tömkelegét utasítják vissza, vagy nem vesznek tudomást az igen csak figyelemfelhívó jelekről. A házastárs bántalmazása több okra vezethető vissza, többek között magyarázható azzal, hogy a pár nem beszél, nem osztja meg valódi érzelmeit, így azok rejtve maradnak és gyűlnek, amíg egyszerre kirobbannak. A kirobbanás a legtöbb esetben kommunikációval, hanem erőszakkal „oldódik meg”. Sok esetben a gyermekneveléssel kapcsolatos problémák, ellentétes nézetek miatt is kialakulnak erőszakos cselekmények.

¹ 13/2003. III. 27. ORFK. Intézkedés

Lelki bántalmazás

Ebbe a típusba tartozik, a fenyegetés, becsmélés. A szülő - gyermekkapcsolatban ennek megjelenési formái közé tartozik a gyermek képességeinek kétségbe vonása, ügyességében való kételkedés, a gyermek szidalmazása, szeretet megvonása. A házaspárok között is gyakran jelennek meg a lelki bántalmazás jelei, mint például a pár másik tagjának szidalmazása, megalázása. Idősebb korosztálynál is megjelenik a bántalmazás ezen típusa is. Ilyen esetekben a tehetetlenség a vád.

Lelki bántalmazás során az áldozat sokszor nem tudja, hogy mi az, ami igazán bántja őt, csak azt érzi, hogy körülötte minden romba dől. Sűrűn előfordul, hogy a bántalmazó érezteti fölényét az áldozattal szemben és ezt szavakkal is kifejezi. Számára társa sértegetése természetes folyamat. Fenyegetés, vádaskodás, lekezelés is előfordul, ami az áldozat mindennapjait teszik lehetetlenné. A lelki bántalmazás nem csak az otthon falai között jelenik meg, hanem a nyilvánosság előtt sem rejtik véka alá a bántalmazásukat. Gyakran egy harmadik, negyedik személy is szem és fültanúja az áldozat lekezelésének. Az elkövető kigúnyolja, támadja áldozatát, amivel önértékelésének lerombolását is elérheti. Eléri azt is, hogy az áldozat feleslegesnek érezze magát, ezáltal az emberi bánásmód megilletésében is kételkedik.

Szexuális erőszak

A szexuális bántalmazás elkövetője a legtöbb esetben a férj. Az áldozatok a nők, illetve a gyermekek. Sajnos a legtöbb gyermekek ellen elkövetett szexuális bántalmazás rejtve marad. Ha nyilvánosságra kerül, akkor egy felnőtt vagy a gyermek maga tesz bejelentést, de ezek száma elenyésző. A szexuális bántalmazásnak több jelei is feltűnnek, mint például a zúzódások, karmolások a testen, vagy a szexuális úton terjedő betegségek, a viselkedés megváltozása, a kortársakkal való kapcsolat megváltozása. A gyermekben megjelennek félelmek, mind az orvosi vizsgálat, mind a felnőttek iránt. Sok esetben a gyermek tehetetlennek érzi magát, foglalkoztatja az öngyilkosság gondolata is, ami sokszor tettekben is megnyilvánul. A gyermekkorban több jele van a szexuális erőszaknak, de felnőttkori hatásai is vannak, többek között: érzelmek ingadozásai, előfordul, hogy a későbbiekben saját gyermekeiket is bántalmazzák szexuálisan.

Elhanyagolás

A legtöbb szenvedő alany az idősebb korosztály tagjai, valamint a gyermekek. Az elhanyagolás főképp a testi-egészségügyi szükségletek kielégítetlenségét jelenti. Megvonják az érzelmi szükségleteket, iskolai szükségleteikhez megfelelő támogatást. Az áldozatok szeretetre éhesek, hisz' a bántalmazó ennek kimutatását is megvonja tőle. Az elhanyagolt gyermekeknél megjelenik az alultápláltság, a tisztálkodás hiánya.

Az elhanyagolásnak több fajtáját is megkülönböztethetjük, mint például:

- a gyermek érzelmi elhanyagolása: a szeretet megvonása, az elutasítás jellemző, vagy egy másik családtaggal, aki közel áll a gyermekhez, vele való goromba viselkedés
- a fizikai elhanyagolása: higiéniai feltételek nélkülözése, nem tartja be az orvosi utasításokat, illetve az orvosi segítségnyújtás késleltetése
- oktatási-, nevelési elhanyagolás: készségfejlesztés akadályozása, ismeretátadás, iskolába járás elmulasztása

A családon belül erőszak áldozatai

Partner, mint áldozat

A családon belüli erőszak áldozatai lehetnek a partner a gyermekek, nagyszülők, szülők. Napjainkban egyre több olyan eset kerül nyilvánosságra, hogy nő bántalmaz férfit. Régebben a nők ellen elkövetett erőszak többször látott napvilágot, mint a férfiak elleni erőszak.

Azt azonban figyelembe kell venni, hogy a férfiak jobban titkolják, hogy bántalmazta párja, mint a nők, mivel ezt a férfiak nagyobb szégyenként élik meg. Fontos figyelembe venni, hogy a családban történő erőszak felborítja az addig kialakult családi kapcsolatokat, egységet.

Gyermek, mint áldozat

A gyermek számára elengedhetetlen, hogy szerető közegben nevelkedjen és hogy az anya, apa szerepeket megtanulja, de ez csak akkor lehetséges, ha mindkét szülő részt vesz a gondozásban.

Arra viszont ügyelni kell, hogy a gyermek ne egy olyan családban nevelkedjen, ahol szülei vitatkoznak, bántalmazzák egymást. Ilyen esetekben jobb, ha a szülők a válás mellett döntenek, mert így a gyermek egy nyugodtabb környezetben élhet. Ha a gyermek örökös veszekedés, erőszakos cselekedet szem és fül tanúja, akkor számára az lesz természetes.

Nagyszülő, mint áldozat

Az idősök mentális és egészségi állapota rosszabb, mint unokáiké, gyermekeiké, ezért kiszolgáltatottabbnak érzik magukat. A legtöbb esetben a nagymamák válnak áldozattá. Leggyakrabban a lelki bántalmazás fordul elő, a tisztelet hiánya, megalázás. Nagyon sokszor fordul elő, hogy az unokák, gyermekek anyagilag is kihasználják nagyszüleiket.

„A felmenő sérelmére családon belüli erőszakot elkövetők többsége olyan 26-35 év közötti, alacsony iskolázottságú és jövedelmű férfi, akinek nincs tartós párkapcsolata és (a későbbi áldozattá váló) szülőjével, nagyszülőjével lakik együtt.”²

² Feurer Mária: A családsegítés elmélete és gyakorlata / Erőszak - abúzus – bántalmazás 500. oldal

Az „erősebb” nem ellen elkövetett erőszak

„Nem csak a magyar közvélemény, de a családon belüli erőszakkal foglalkozó szakemberek sem tartják fontosnak, sőt megkérdőjelezzik a felnőtt párok között zajló konfliktusokban a női elkövetők és a férfi sértettek létezését. A családon belüli női erőszaktól szenvedő férfi áldozat márpedig nincs. A jelen kutatások, ahogy a harminc év óta külföldön folyó vizsgálatok is bizonyítják, létezik férfiak ellen sérelmére, nők által elkövetett bűncselekmény a családon belül.”³

Az erősebb nem ellen elkövetett erőszak áldozatai lehetnek a fiúgyermek, férfiak, és az idősek is egyaránt. Gyermekkorban a fiúk nagyobb arányban lesznek erőszak áldozatai, mint a lányok. Ezért azt is figyelembe kell venni, hogy felnőttként ez milyen hatással van a gyermekkorában bántalmazottra és családjára. A gyermekkorukban bántalmazott fiúk életük során többször nyúlnak cigaretta, alkohol, drog után, mint harmonikus családban felnövő társaik.⁴

Felnőtt férfiak esetében is előfordul szexuális, fizikai és lelki bántalmazás egyaránt. A férfi sértettek jellemzői a következők: nőies típusú, nőt soha nem bántanak, agresszióra egyáltalán nem hajlamos, próbálja kerülni a konfliktusokat. A bántalmazott férfiak a családban egyfajta biztonságot éreznek, így nem hagyják el párjukat akkor sem, ha ők bántalmazzák. Ezeket a férfiakat jobban foglalkoztatja az öngyilkosság gondolata, barátait, kapcsolatait is feladja, teljesen elzárkózik a külvilágtól. Állandó félelem és bűntudat emésztli őket.

A férfiak sérelmére elkövetett erőszak elkövetői nők és férfiak is egyaránt lehetnek. A legtöbb esetben fiatal fiú egy idősebb férfi által elkövetett erőszakot szenved el. Sok esetben találkozhatunk a homoszexuálisok között elkövetett bántalmazással is.

A férfiak nagyobb szégyenként élik meg az ellenük elkövetett erőszakot, mint a nők. Nem mernek nyilatkozni róla, próbálják titokban tartani. Elrejtik, hogy megverték, megerőszakolták, vagy lelki terrorban tartották őket. A nők nagyobb százalékban mertnek beszélni az őket ért erőszakról. Ha a közvélemény szemszögéből nézzük, akkor úgy is mondhatnánk, hogy a nőket megsajnálják, míg a férfiakat „papucsoknak” állítják be a bántalmazások után. A kérdés, hogy miért ez a véleményük? Hisz’ a nemek különbsége nem számít, az áldozat létén van a hangsúly. Egy fizikai, lelki, szexuális erőszak mind a két nem számára nehezen feldolgozható trauma.

Azonos neműek kapcsolatában megjelenő erőszak

Európa nagy részén a második világháború után megszüntették a homoszexuálisokra vonatkozó büntető jogi rendelkezéseket. A homoszexualitást hosszú éveken át betegségként kezelték.

³ Feurer Mária: A családsegítés elmélete és gyakorlata / Erőszak - abúzus – bántalmazás 490. oldal

⁴ Forrás: http://www.elitmed.hu/ilam/tudomany/_fiuk_mint_aldozatok_avagy_a_gyerekkori_bantalmazas_lehetseges_nepegeszsegugyi_kovetkezmenyei_8623/

„Magyarországon 1961-től az állam büntetőjogi eszközeivel nem avatkozik be a nagykorúak homoszexuális kapcsolataiba, amennyiben azok kölcsönösségen alapulnak.”⁵

Sokszor olvashatjuk, hallhatjuk, hogy a börtön homoszexualitás is nagyon elterjedt napjainkban. A legtöbb esetben orális kielégítésre kényszerítik a velük egy börtöncellában élő társaikat, aki gyengébb fizikumú. A másik formája a szexuális erőszaknak anális úton történő közösülés. Az erőszak ezen formái nem csak a börtön falai között, hanem a valódi életben is sokszor előfordul. Malota László és Vári András Ártatlan angyalok című művében nagyon sok esetet olvastam ezzel kapcsolatban. A könyvben megjelent történetek napvilágot láttak, de ez még most is kevés mert, a regisztrált esetek száma jóval kevesebb, mint ami a valóságban megtörtént. Mindegyik eset megrázó volt, de ami tényleg a véletlen műve során derült ki, az egy napló segítségével került a nyilvánosság elé. A fiúgyermek barátnője kérésére és unszolására egyezett bele abba, hogy a lány testvére orálisan kielégítse a fiúgyermeket. A fiú bele egyezett, mert nagyon szerette a lányt és nyomós indok volt az is, hogy ha ezt megteszi, akkor a kettejük szerelme is beteljesedik. A fiú a megbeszélthelyen találkozott a lány testvérével, aki nem csak kielégíteni akarta az áldozatot, hanem élvezetben szeretett volna ő is részesülni, ezért kérésére, felszólítására kénytelen volt a fiú is orálisan kielégíteni őt. A naplóban rögzített eset felolvasását végighallgatta az áldozat, az áldozat édesanyja és az elkövető is. A fiú és édesanyja megtörtént hallgatták a történetet, a fiú szégyellte magát, az anya pedig saját magát hibáztatta fia ellen elkövetett erőszakért. Ez csak egy a megrázó történetek sorából, ami e könyvben szerepel. Szörnyű belegondolni, hogy bárhol és bármikor előfordulhat velünk, gyermekünkkel vagy szeretteinkkel, mert biztosra nem mondható, hogy az ilyen vagy hasonló erőszak „elkerül” minket. Arra gondolhatnánk, hogy a férfiakat nem éri ilyen típusú erőszak, és sokan a mai napig kételkedni is benne, még a nyilvánosságra hozott esetek ismeretében is. Kételkedni lehet, de nem érdemes, hisz’, ahogy a nők elszenvednek ilyen bántalmazást, úgy a férfiaknál sincs semmilyen garancia arra, hogy elő ne forduljon velük. Ha lenne, biztosan mindenki megtenné tőle telhetőt azért, hogy családját, barátait ezáltal biztonságban tudja, megóvja. Ez sajnos nem így működik, az ember valamilyen szinten mindig is kiszolgáltatott embertársainak. Egy nő nem csak a férfi nemnek kiszolgáltatott, hanem a társadalom női tagjainak is. Ez a férfiak szemszögéből is így van. Viszont az erőszak kialakulásánál már kérdésessé válik, hogy ki az, aki először emel kezét a másikra. „Közhiedelem az, hogy a férfiak sokkal agresszívabbak, mint a nők, akik ennek ellensúlyozására indirekt, közvetett agresszióval élnek. Az empirikus vizsgálatok azonban rámutattak, hogy ez a tétel nem áll meg, ugyanis a nők adott esetben éppúgy élnek a közvetlen agresszió módszereivel. A kérdés mindig a fizikai erőszak esetén merül fel, s a vizsgálatok azt mutatják, hogy a nők és a férfiak között ritkán van különbség ezen a téren.” Több adattal is bizonyítható ez a megállapítás. Az Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Bűnügyi

⁵ Család, gyermek, ifjúság XII: évfolyam 2003/4. Kiss Anna: Az azonos neműek szerelméről

Statisztika alapján a családon belül elkövetett erőszak a férfi elkövetők 5,4% - az, a nők 6,9%-a követte el.⁶ A családon belüli erőszakon belül emberöléssel való kísérletezés során férfi a sértett 61%-ban.

⁶ Virág György: Családi iszonyok/ A családi erőszak kriminológiai vizsgálata 193. oldal

Keszthelyi Rendőrkapitányság Zalaszentgróti Rendőrőrs adatai

Felkerestem a Zalaszentgróti Rendőrőrsöt, akik adatokkal, esetekkel segítették munkámat. Adataik a családon belüli erőszak előfordulását taglalták 2012.01.01. - 2012.08.31-e intervallumban.

Adataik alapján Keszthelyi Rendőrkapitányság Zalaszentgróti Rendőrőrs illetékességi területén 23 faluban és Zalaszentgrót városában a járőrök, illetve a körzeti megbízottak több esetben is intézkedni kényszerültek családon belüli erőszak miatt.

Ezen esetek többségében a hátrányosabb helyzetben lévő családoknál fordulnak elő, melynek legtöbbször az italozó életmód illetve a munkahiány az oka. Számos esetben a családok nagyon szerény anyagi körülmények élnek, ennek ellenére az italt és a játékgépet előnyben részesítik a napi megélhetésüket megelőzve.

A Rendőrőrsről több esetet is ismertettek velem. Ezen esetek közül három családban történt bántalmazás volt a legmeglepőbb. Ezen eseteket fogom most szemléltetni:

„Sz. településen idős édesanya két fiával él együtt egy lakhatásra majdnem alkalmatlan házban, ahol a két fiú naponta 2-3 liter bort fogyaszt el. Az édesanya nap, mint nap ki van téve a két fiúgyermek veszekedéseinek, illetve ezek a veszekedések több esetben tettelegesséig fajulnak, mely minden esetben rendőrségi eljárást von maga után.”⁷

„B. településen alkoholista életmódot folytatott fiúgyermek szóváltást követően oly módon bántalmazta édesapját, hogy az súlyos lábszártörést szenvedett, mely következtében orvosi ellátásra is szükség volt, felépülése hosszú hónapokig tart, a kiváltó ok itt is a gyermek munkanélkülisége, illetve alkoholizmusa.”⁸

„N. Településen szintén alkoholista életmódot folytató férj fiatal feleségét, mint szóban, mint tetteleg bántalmazta, melynek kiskorú gyermekei is szem és fültanúi voltak, sor került a gyermekjólét kiértékelésére, illetve az édesapa is fel lett világosítva az esetleges következményekről, mely akár a gyermekek elvételéhez is vezethet.”⁹

Több esetben fordult elő az illetékességi településeken, hogy a családon belüli erőszak nem csak tettelegesséig fajult, de többször eszközök bevonása is szóba jöhet, mint például a kés, golfütő, sodrófa. Ezen tárgyak normális esetben nem használnak fel szeretteik, családtagjaik ellen. Egyéb ok

⁷ Keszthelyi Rendőrkapitányság Zalaszentgróti Rendőrőrs adatai alapján

⁸ Keszthelyi Rendőrkapitányság Zalaszentgróti Rendőrőrs adatai alapján

⁹ Keszthelyi Rendőrkapitányság Zalaszentgróti Rendőrőrs adatai alapján

az alkohol mellett a válás illetve a vagyonmegosztás, mely szintén sok esetben vezet családon belül elkövetett erőszakhoz.

A Zalaszentgróti Rendőrőrs munkatársai olyan esettel nem találkoztak, ahol a nő lenne az elkövető és a férfi a sértett, illetve ha elő is fordulna ehhez hasonló, azt nem hozzák a rendőrség tudomására. A legtöbb esetben az illetékesek szégyenként élik meg a velük történeteket, s ezért segítséget sem mernek kérni.

Konklúzió: „A tapasztalatok szerint a családon belüli erőszak kivált okai leginkább az alkohol, illetve a pénztelenség.”¹⁰

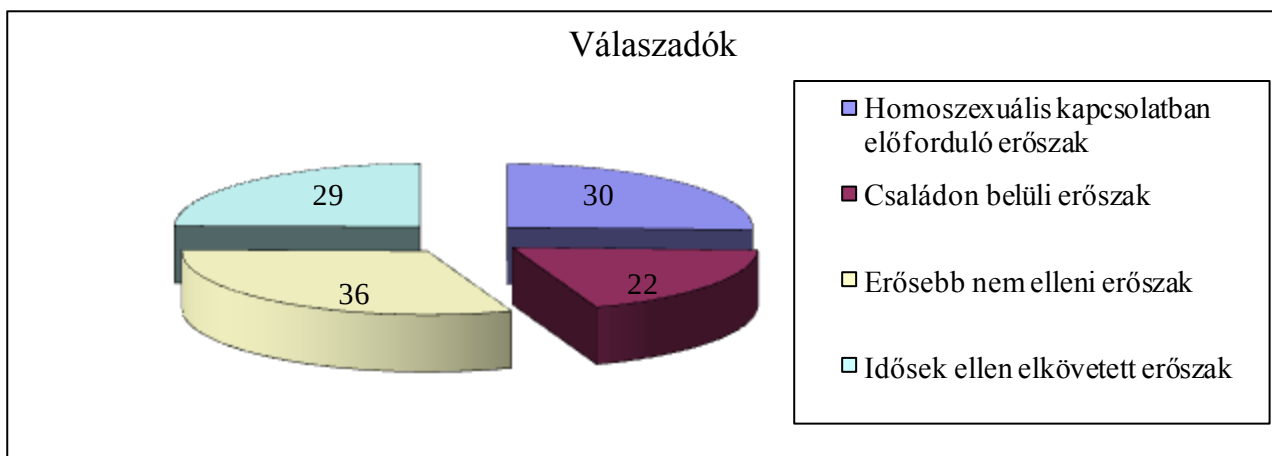
¹⁰ Keszthelyi Rendőrkapitányság Zalaszentgróti Rendőrőrs adatai alapján

Kutatási eredmények

A kutatás során négy kérdőívet állítottam össze. A kérdéseket úgy csoportosítottam, hogy a családon belüli erőszak legyen a fő téma, de mégis kiéleződjön a férfiak elleni erőszakra. Az első kérdőív a családon belüli erőszakról szól, amely 11 kérdésből áll. A második kérdőív szintén 11 kérdésből áll, ennek a témája a homoszexualitás. A harmadik kérdőív témája az idősekről szól, ebben 10 kérdést fogalmaztam meg. Többször hallhatjuk, hogy egyre több idős válik erőszak áldozatává. A bántalmazás, elhanyagolás okai változóak, ezért is érdekelt, hogy az emberek hogy vélekednek ezzel kapcsolatban. A negyedik kérdőív 25 kérdésből áll. Ebben a kérdések száma kicsit több mint az előzőekben, de azért lett ez nagyobb terjedelmű, mert ez konkrétan a férfiak elleni erőszakról szól.

A válaszok kiértékelése után számomra érdekes következtetésekre jutottam. A legkevesebben, 22-en küldték vissza a családon belüli erőszakról szóló kérdőívet, ezt az idősekről szóló kérdőívem követte, amit 29-en töltöttek ki. A harmadik kérdőívet a homoszexuális kapcsolatokról szóló kérdésekre 30 személy adott választ. A legtöbben a férfiak elleni erőszakról szóló kérdőívet töltötték ki, 36-an.

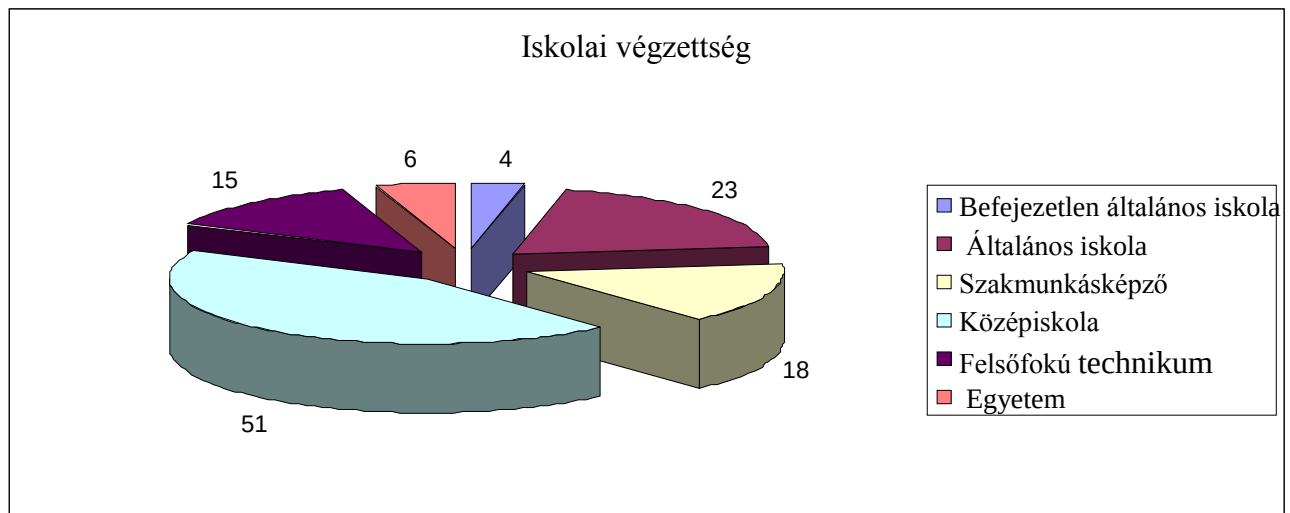
A válaszadók száma 117 volt, ebből 29 férfi és 88 nő adott választ kérdéseimre. A kérdőívet kitöltők aránya a következőképp alakult: A homoszexuális kapcsolatban előforduló erőszakra vonatkozó kérdőívemet 30 személy, a családon belüli erőszakról szólót 22, az erősebb nem elleni erőszak témával foglalkozó kérdőívet 36, illetve az idősek ellen elkövetett erőszakról szóló kérdőívet 29 személy töltötte ki.

1. ábra Forrás: Saját kutatás

A válaszadók iskolai végzettsége a következőképp alakult. A 117 válaszadók közül négy személy rendelkezik befejezetlen iskolai végzettséggel. Ennél az adathoz figyelembe kell venni azt is, hogy bár 16 éves is volt a válaszadók között, de van, aki még általános iskolába jár. Általános iskolai

végzettséggel 23-an rendelkeznek, míg szakmunkásképzőt 18-an végeztek. Középiskolai végzettséggel rendelkezik a válaszadók nagy része, azaz 51 személy. A felsőfokú technikumot 15-en végeztek, viszont kevés volt azoknak az egyetemet végzetteknek a száma, akik kitöltötték a kérdőívet. Összesen 6 fő töltötte ki a kérdőívet.

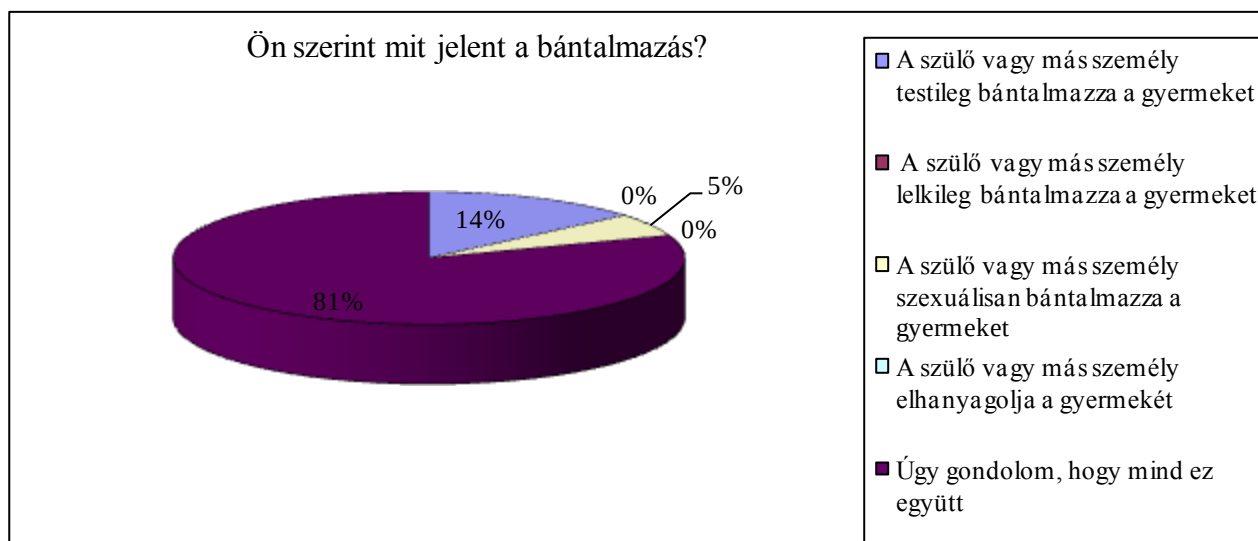
2. ábra Forrás: Saját kutatás

A családon belüli erőszak kérdőív:

Fontosnak tartottam, hogy az első kérdések során tisztázza, hogy ki és mennyire van tisztában a bántalmazás fogalmával. Így az erősebb nem elleni erőszak című kérdőívemben feltettem a kérdést, hogy:

Ön szerint mit jelent a bántalmazás?

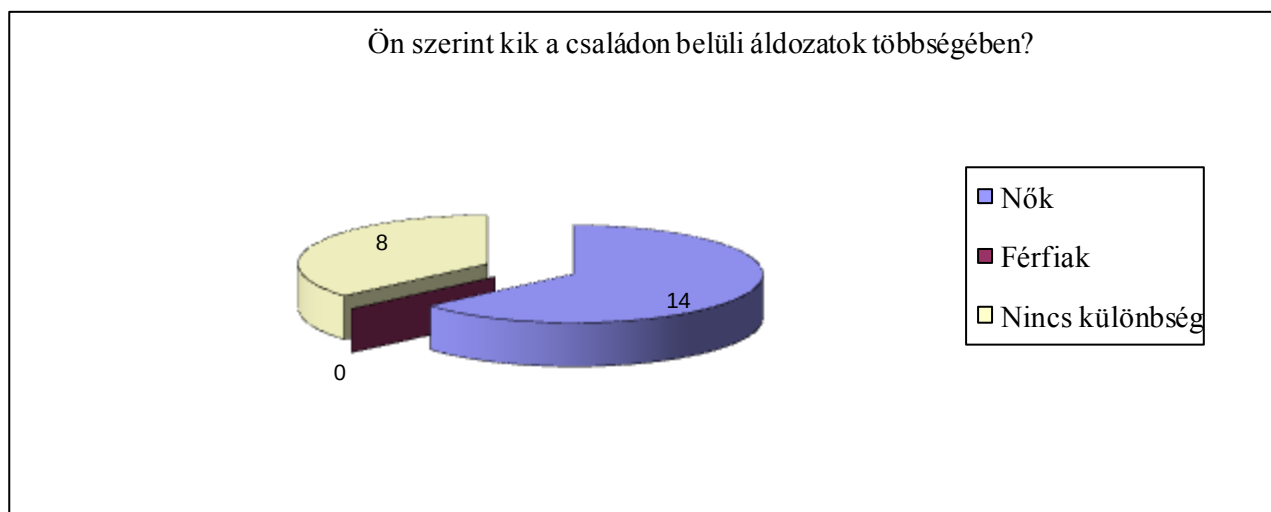
- A szülő vagy más személy testileg bántalmazza a gyermeket.
- A szülő vagy más személy lelkileg bántalmazza a gyermeket.
- A szülő vagy más személy szexuálisan bántalmazza a gyermeket.
- A szülő vagy más személy elhanyagolja a gyermeket.
- Úgy gondolom, hogy mind ez együtt.

3. ábra Forrás: Saját kutatás

A válaszadók 80%-a (29 fő) volt teljesen tisztában a bántalmazás fogalmával. 14% (5 fő) vélte úgy, hogy a bántalmazás csak a testi bántalmazást öleli fel. A maradék 6% (2 fő) pedig úgy gondolta, hogy a szexuális bántalmazás egyenlő a bántalmazással.

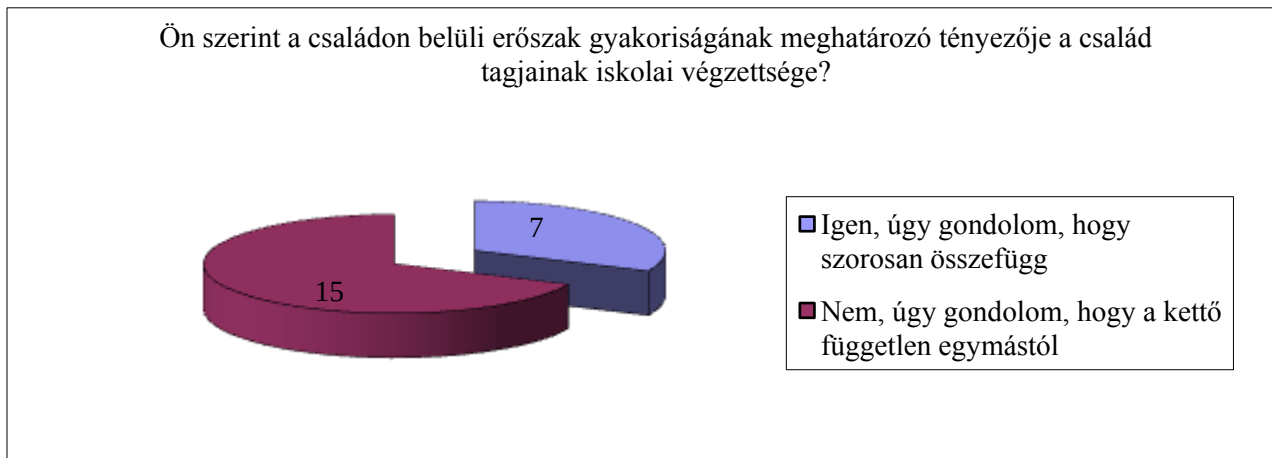
A családon belüli erőszak kérdőívemben választ vártam arra is, hogy szerintük kik a családon belüli áldozatok többségében. Feltételeztem, hogy a nemek szerinti, megosztásban a nők javára billen a mérleg, ez így is lett. Viszont meglepő volt számomra, hogy sokan azt a választ adták, hogy az elszenvedők között nincs különbség.

4. ábra Forrás: Saját kutatás

Érdekelt az is, hogy mi a válaszadók véleménye az iskolai végzettség és az erőszak előfordulásának gyakoriságáról a feltételezésem az volt, hogy a válaszadók szerint az iskolai végzettség összefügg az erőszak előfordulásával. A kiértékelés után világossá vált számomra, hogy feltételezésem nem

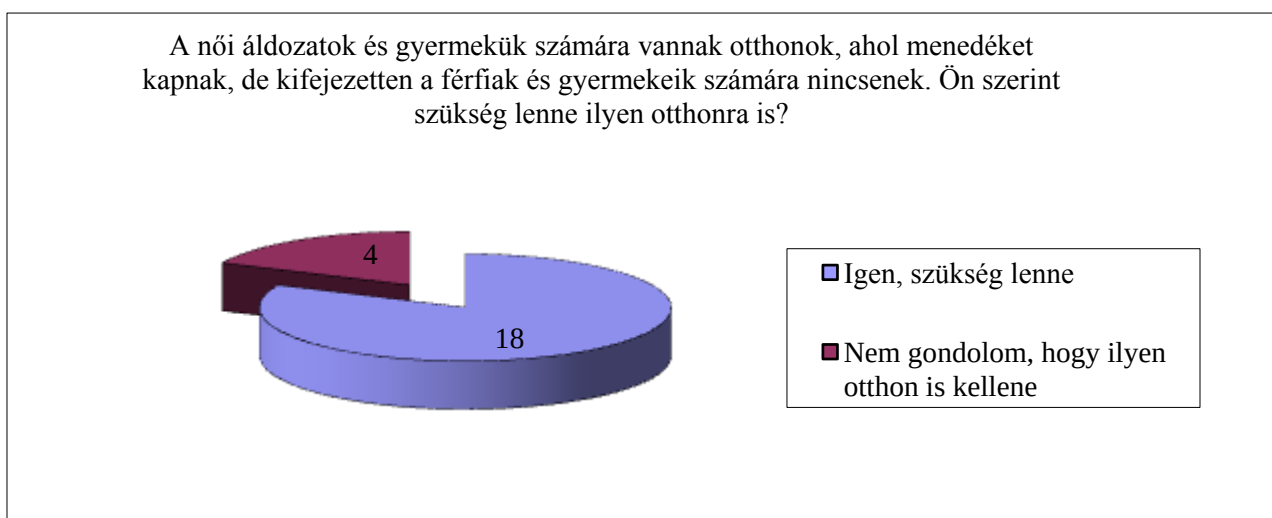
igazolódott be. A válaszok a következőképp alakultak. A 22 válaszadó közül 15 gondolta úgy, hogy az iskolai végzettség és az erőszak előfordulása nem kapcsolódik egymáshoz. Ezzel szemben heten vélekedtek úgy, hogy igenis összefügg a kettő.

5. ábra Forrás: Saját kutatás

A következő kérdésem az volt, hogy „Ön szerint a férfi áldozatok kérnek segítséget?” A válaszadók szerint nem kérnek segítséget. Helyettük, orvos, szomszéd kér. A női áldozatok segítségkérését is megvizsgáltam. Ebben az esetben is a válaszadók többsége úgy gondolta, hogy helyettük más kér segítséget.

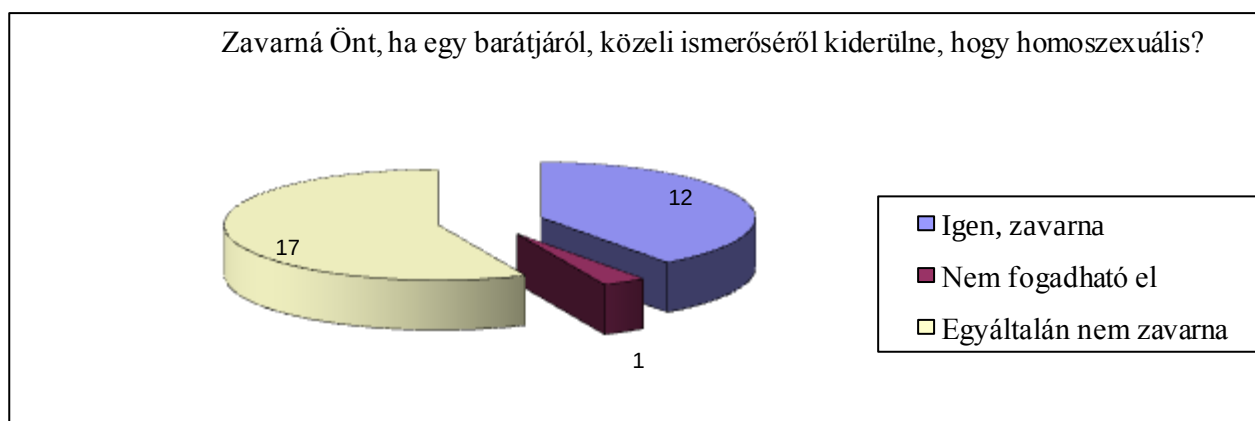
„A női áldozatok és gyermekük számára vannak otthonok, ahol menedéket kapnak, de kifejezetten a férfiak és gyermekeik számára nincsenek. Ön szerint szükség lenne ilyen otthonra is?” A 22 válaszadó közül 18 gondolta úgy, hogy igen, szükség lenne ilyen otthonra is.

6. ábra Forrás: Saját kutatás

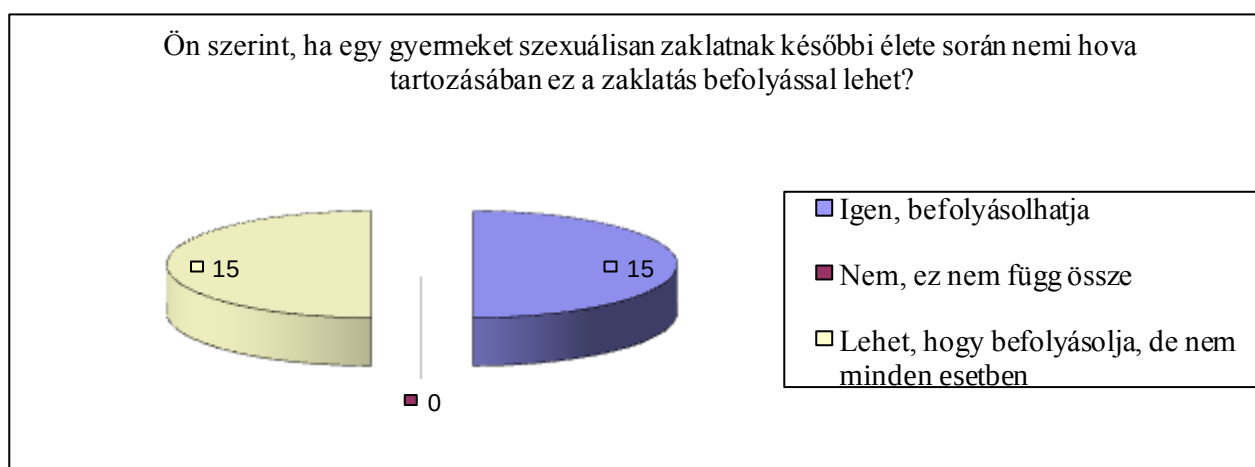
A homoszexuális kapcsolatokban megjelenő erőszakra vonatkozó válaszok:

Fontosnak tartottam megkérdezni, hogy mit gondolnak a válaszadók az azonos neműek közötti szerelemről. Az eredmény szerint nagyon megoszlanak ebben a kérdésben az „igenek és a nemek”. 18-an válaszolták azt, hogy elfogadható és 12-ten a nem fogadható el válasz mellett döntöttek. A következő kérdésem az volt, hogy „Zavarná-e, ha közeli ismerősről kiderülne, hogy homoszexuális?” Az eredmény itt is meglepő, érdekes volt. A válaszadók legnagyobb számban (17) az „egyáltalán nem zavarna” alternatívát választották, az „Igen zavarna” lehetőség mellett 12-ten döntöttek s végül 1 fő gondolta, vélte ezt elfogadhatatlannak.

7. ábra Forrás: Saját kutatás

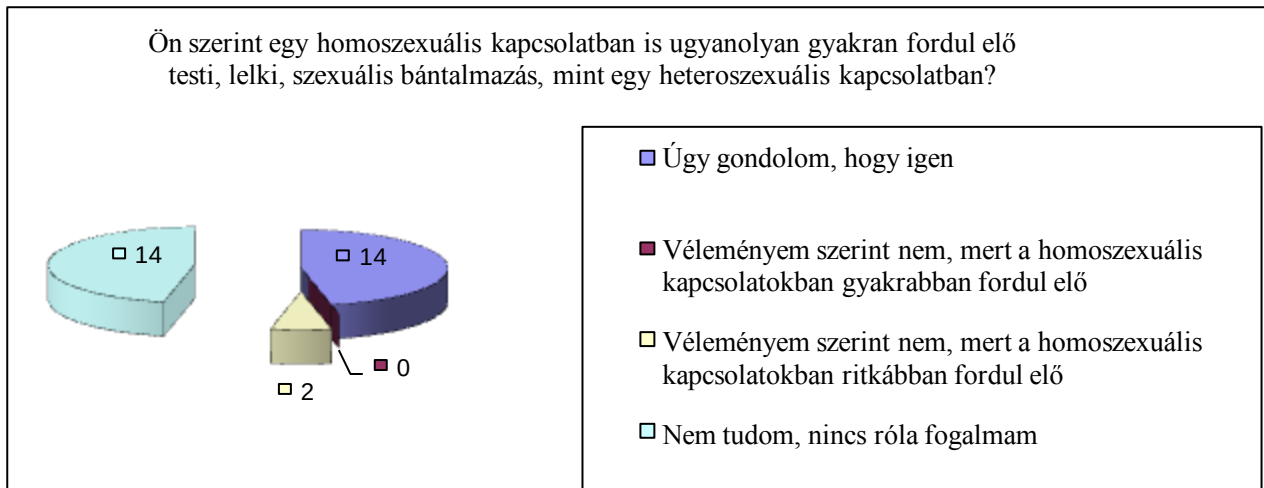
„Ön szerint, ha egy gyermeket szexuálisan zaklatnak, későbbi élete során nemi hova tartozásában ez a zaklatás befolyással lehet?” Kérdésre a válaszadók 50-50%-ban választották a „Lehet, hogy befolyásolja, de nem minden esetben” és az „Igen befolyásolhatja” lehetőséget. Nem volt olyan válaszadó, aki úgy gondolta volna, hogy a kettő nem függ össze.

8. ábra Forrás: Saját kutatás

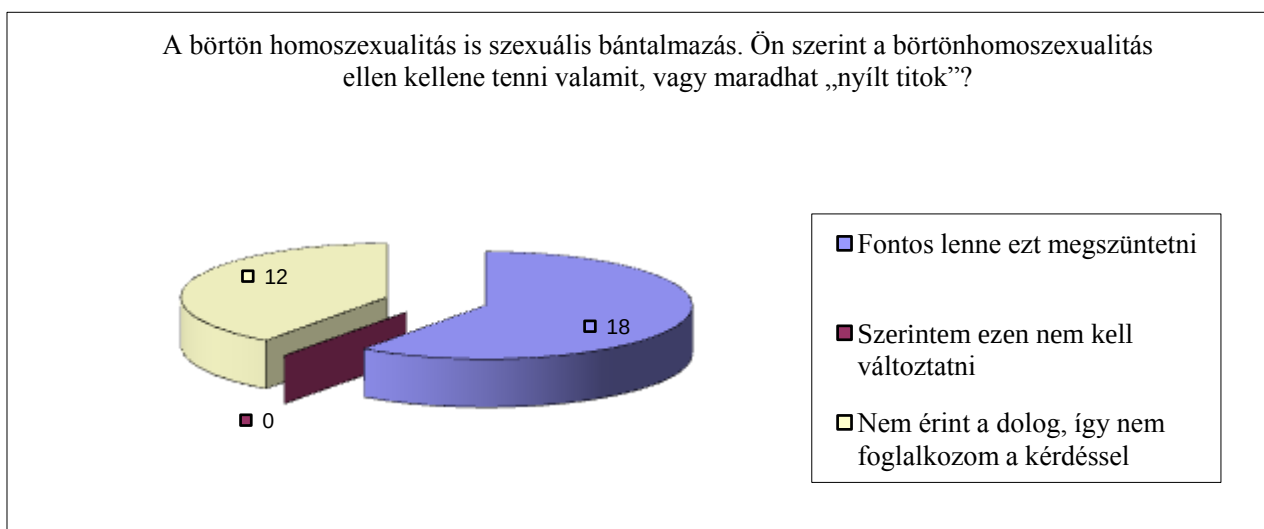
A kérdőív folytatásaként a következő kérdést tettem fel: „Ön szerint egy homoszexuális kapcsolatban is ugyanolyan gyakran fordul elő testi, lelki, szexuális bántalmazás, mint egy

heteroszexuális kapcsolatban?” A válaszadók közül 14-en úgy gondolták, hogy igen a bántalmazások náluk is ugyanolyan gyakran fordulnak elő, viszont 14-en „Nem tudom”, hogy a bántalmazások milyen gyakran fordulnak elő a homoszexuális kapcsolatokban. A kérdőívet kitöltők között két személy jelölte be azt az alternatívát, hogy „Véleményem szerint nem, mert a homoszexuális kapcsolatokban ritkábban fordul elő.”

9. ábra Forrás: Saját kutatás

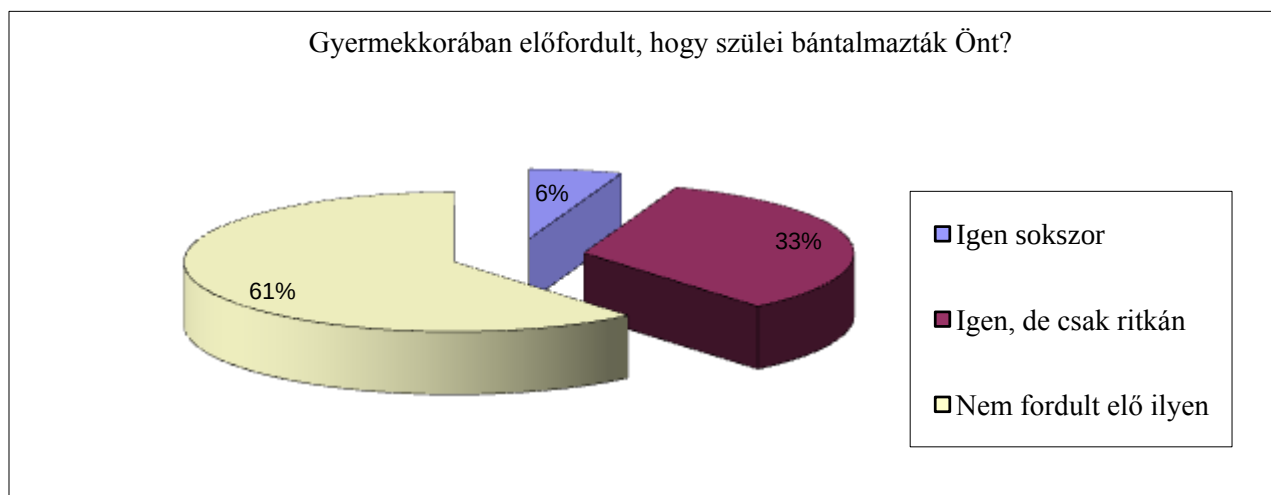
A börtön homoszexualitásról a válaszadók nagy része hallott. Viszont azt is érdekesnek véltem megkérdezni, hogy „A börtön homoszexualitás is szexuális bántalmazás-e? Ön szerint a börtön homoszexualitás ellen kellene tenni valamit, vagy maradhat „nyílt titok”?” A válaszadók nagy része (18fő) úgy gondolta, hogy fontos lenne megszüntetni a börtön homoszexualitást. Ezzel a feltételezésemet is alátámasztották. Értékelendő azonban az, hogy a megkérdezettek közül senki sem választotta azt, hogy nem kellene változtatni ezen.

10. ábra Forrás: Saját kutatás

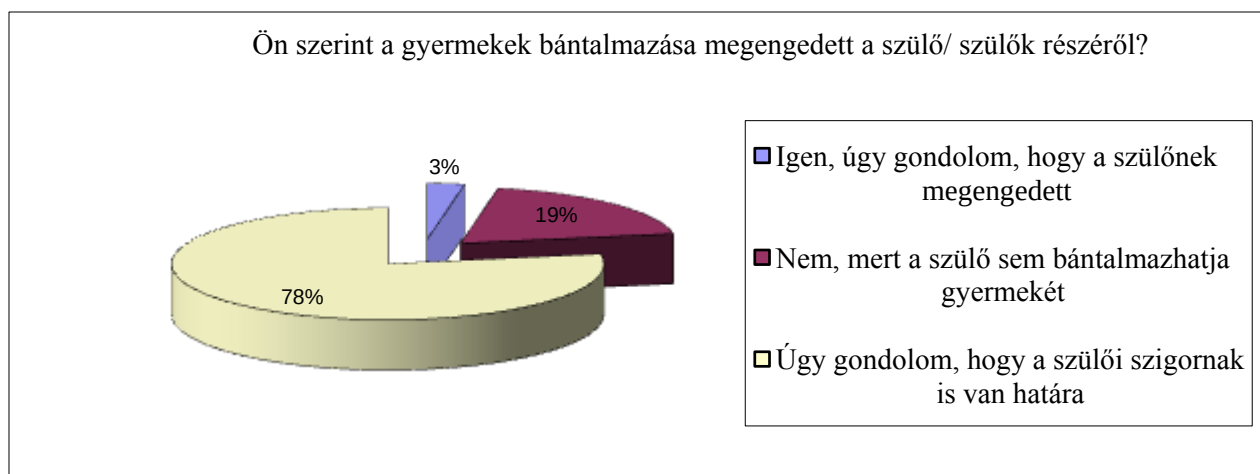
Erősebb nem elleni erőszak:

A családon belüli erőszakról többször lehet hallani, hogy „elcsépett téma”, viszont a válaszadók közül ezt a kérdőívet töltötték ki a legtöbben. Először azt a kérdést tettem fel, hogy a válaszadót bántalmazták-e gyerekkorában. A legtöbben (22 fő) nem szenvedtek el ilyen bántalmazást. Nagyon alacsony volt azoknak a száma (2), akik ezzel szemben elszenvedtek. Volt olyan válaszadó is, akit bántalmaztak, de „csak” ritkán.

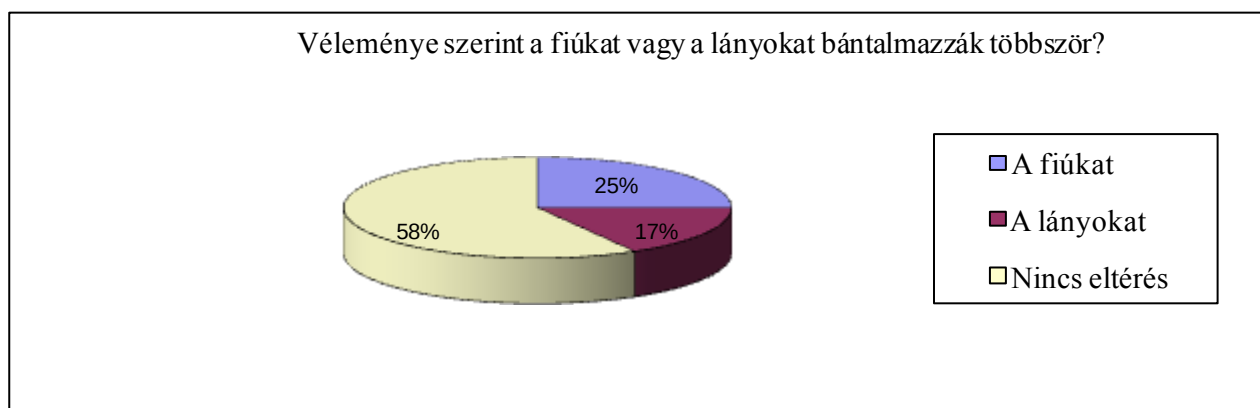
11. ábra Forrás: Saját kutatás

A gyermekek bántalmazásával kapcsolatos vélemények is érdekeltek, így a kérdésem a következő volt: „Ön szerint a gyermekek bántalmazása megengedett a szülő/ szülők részéről?” Teljes mértékben biztos voltam abban, hogy senki nem fogja azt az alternatívát választani, ami arról szól, hogy a szülőknek megengedett a bántalmazás. Ebben sajnos tévedtem, igaz, hogy csak egy válaszadó volt, aki így vélekedett erről, de ha azt vesszük figyelembe, hogy ez csak pár községből illetve városból vett minta, akkor el kell gondolkodni azon, hogy milyen sokan így vélekednek erről. Viszont pozitívum volt számomra, hogy 36 válaszadó közül 28-an úgy gondolják, hogy a szülői szigornak is van határa, azaz a szülő sem bántalmazhatja gyermekét. További 7 személy válasza az volt, hogy a szülő részéről sem engedhető meg a bántalmazás. Ezt a kérdést más oldalról is megvizsgálhatjuk, mégpedig, hogy mikor beszélünk bántalmazásról. Már egy makarenkói pofon is annak nevezhető? Esetleg néha- néha az megengedett? A verbális nevelésnek hol a határa? A gyermek nevelésére nem a fizikai vagy a verbális fenyegetés a megfelelő eszköz, mert ettől a gyermek destruktív fejlődést mutat, szorong, esetleg kényszeressé válik. A szülőnek következetesnek kell lennie, nem viheti túlzásba a büntetést, viszont a jutalmazást sem. Fontos, hogy a nevelést illetően is megtalálja a szülő és a gyermek is egyaránt a megfelelő utat, ami által hasznos tagjává válik a társadalomnak.

12. ábra Forrás: Saját kutatás

A gyermekbántalmazással kapcsolatban több irodalom is említést tesz arról, hogy a fiúkat többször bántalmazzák, mint a lányokat. A kérdőívemben is feltettem a kérdést, hogy a válaszadók véleménye szerint a fiú vagy a lány gyermekeket bántalmazzák többször. A legtöbben (21 fő) azt válaszolták, hogy a nemek között nincs eltérés. 9 fő volt, aki úgy vélte, hogy a fiúkat bántalmazzák többször és 6 fő gondolta úgy, hogy a lányok szenvednek el több bántalmazást.

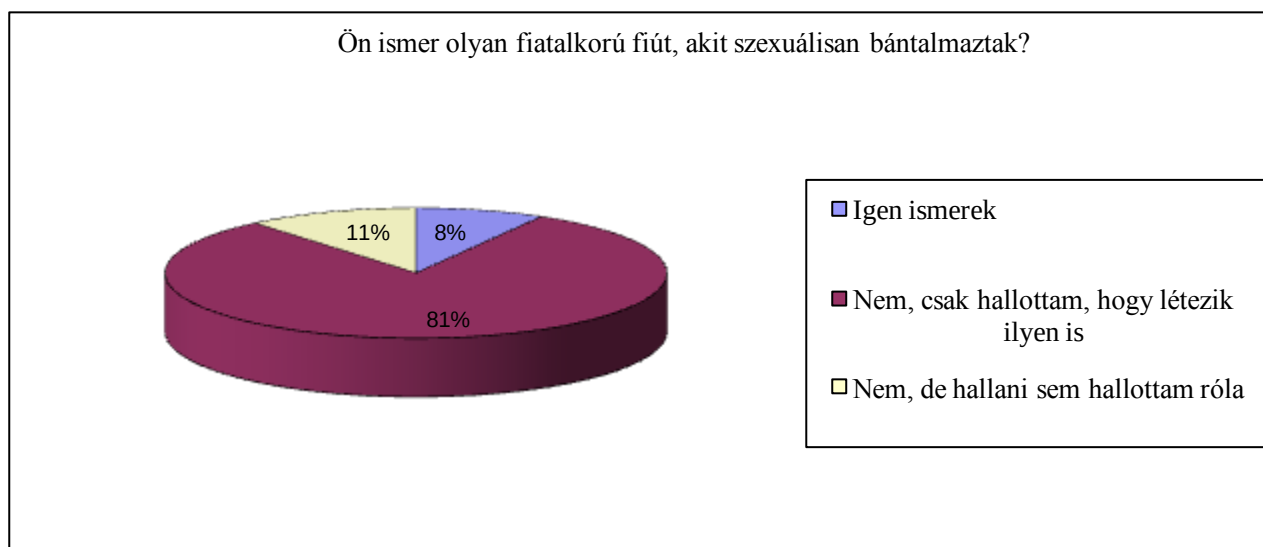
13. ábra Forrás: Saját kutatás

„Ön szerint csak a lány gyermekek szenvedhetnek el szexuális bántalmazást?” Erre a kérdésre meglepő válaszokat kaptam. Úgy gondoltam, hogy a társadalomban nincsenek tisztában azzal, hogy a fiúgyermekek is részesei lehetnek a szexuális bántalmazásnak. A kiértékelést követően világossá vált számomra, hogy a megkérdezettek többsége teljesen tisztában van azzal, hogy szexuális bántalmazást mind a két nem ellen el lehet követni. Ezt a kérdőív adataiból készített diagrammal tudom alá támasztani. 75%-a (27 fő) a válaszadó úgy gondolta, hogy a fiúk is ugyanúgy lehetnek áldozatok, mint a lányok. 6% (2 fő) véleménye szerint csak a lányok szenvedhetnek el szexuális erőszakot. 19% (7 fő) szerint a lány illetve a fiúgyermekek ellen elkövetett szexuális bántalmazások száma, aránya között nincs különbség.

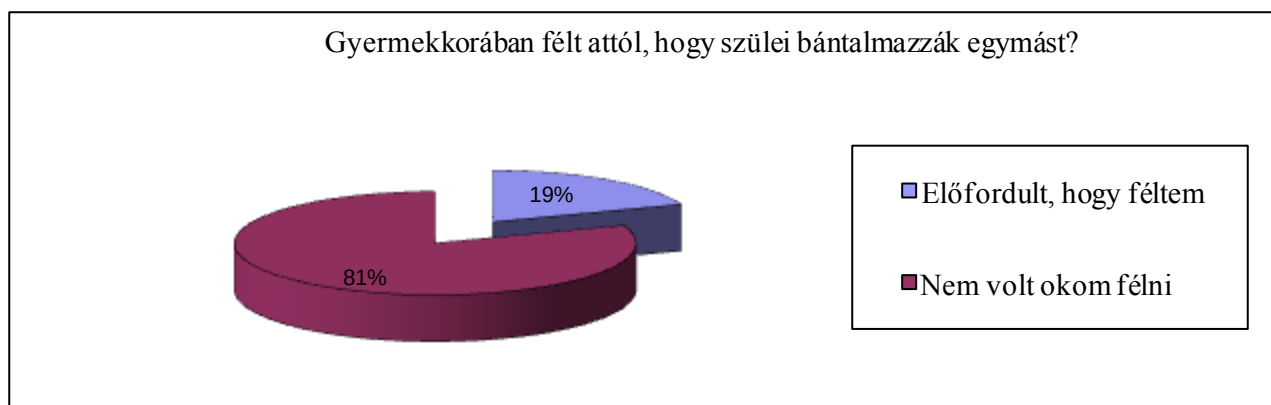
14. ábra Forrás: Saját kutatás

Következő kérdésem arról szólt, hogy a válaszadók ismernek-e olyan fiút, akit szexuálisan bántalmaztak. Kevesen (3 fő) válaszolták azt, hogy ismernek ilyen fiút. 29-en voltak azok, akik nem ismernek ilyen személyt, de már hallottak ilyen esetről. 4 válaszadó nem tud ilyen esetről, de hallani sem hallott még a fiúk ellen elkövetett szexuális bántalmazásról.

15. ábra Forrás: Saját kutatás

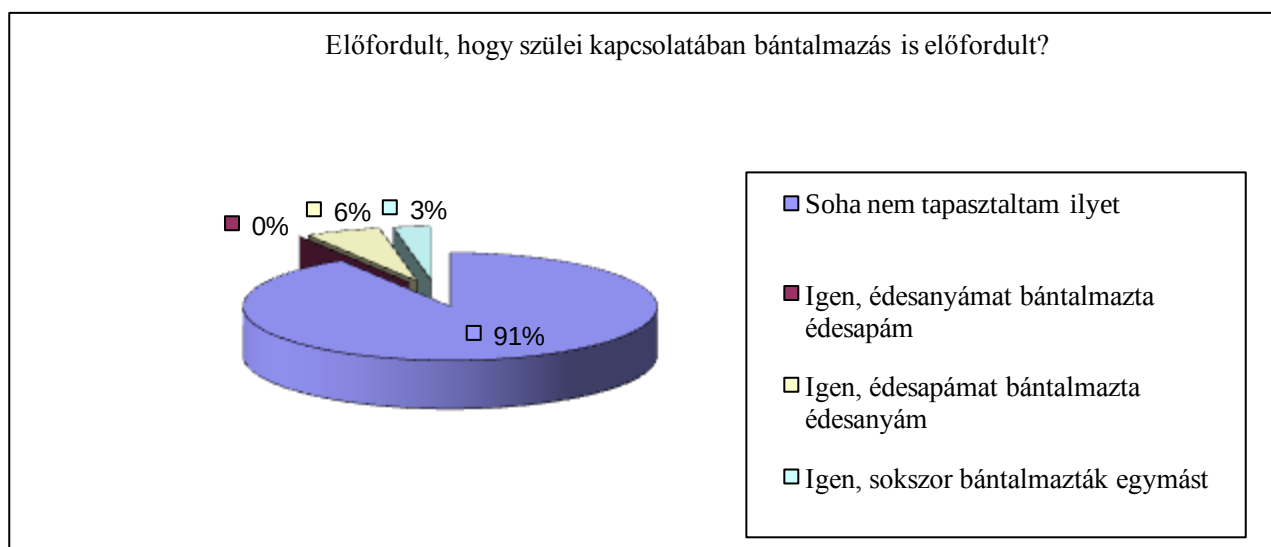
Köztudott, hogy azok a gyermekek, akik olyan családban nevelkedtek, ahol a szülők is bántalmazták egymást, hajlamosak lesznek felnőttként saját családjukban is bántalmazást, erőszakot alkalmazni. Kérdőívemben feltettem azt a kérdést is, hogy a válaszadó gyermekkorában félt-e attól, hogy szülei bántalmazzák egymást. A válaszadók közül 29-en válaszoltak, úgy, hogy nem volt okuk félni, viszont 7 személy emlékei szerint előfordult, hogy félt.

16. ábra Forrás: Saját kutatás

A gyermek félelmeiből adódóan következő kérdésem a szülők egymás iránt történő bántalmazásáról szólt. „Előfordult, hogy szülei kapcsolatában bántalmazás is előfordult?” A válaszadók nagy része (31 fő) bevallásuk szerint soha nem tapasztaltak ilyet. Voltak olyan kitöltők is, akiknek előfordult ilyen a családjában, kettő fő volt, akiknek az édesanyjuk bántalmazta az édesapát.

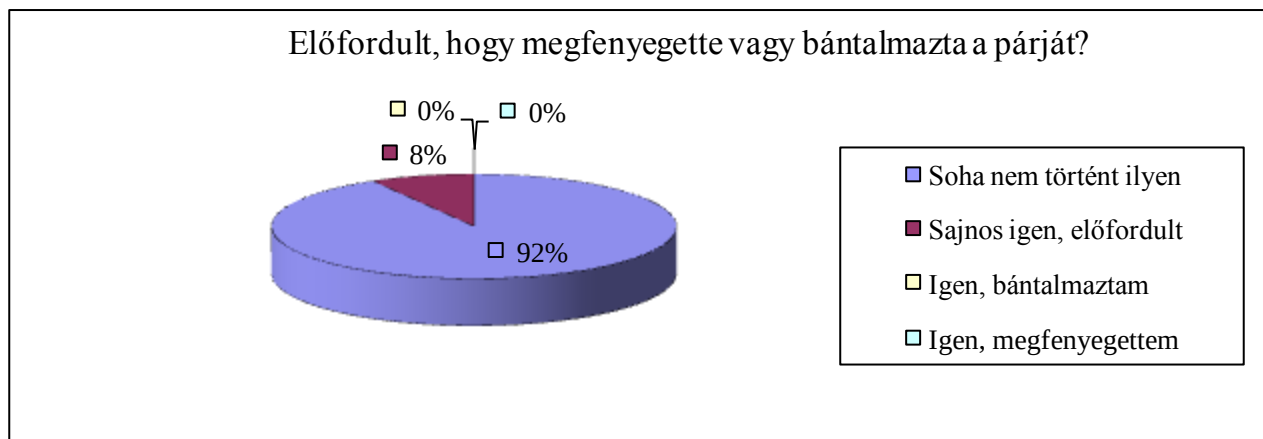
Érdekes az, hogy azt az alternatívát senki nem jelölte be, hogy az édesapa bántalmazta az édesanyját. Negyedik válaszlehetőséget két fő jelölte be, az ő családjukban általában egymást bántalmazták a szülők.

17. ábra Forrás: Saját kutatás

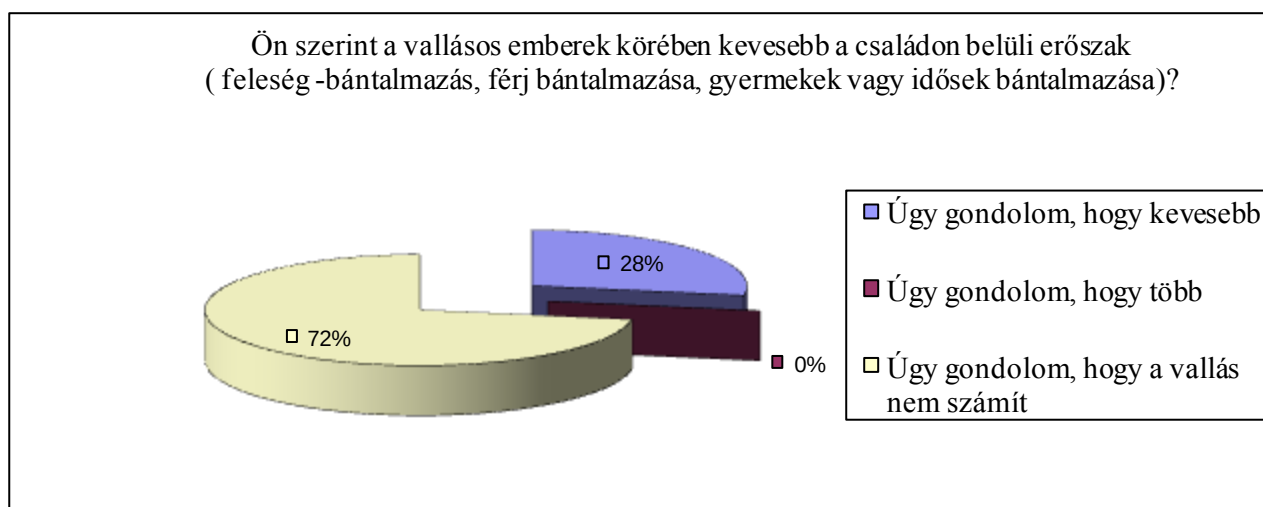
A szülők bántalmazásából kiindulva, úgy gondoltam, hogy fel lehet mérni azt is, hogy a gyermekkori emlékek mennyire maradtak meg, valamint mennyire befolyásolják a mai kapcsolataikat, azaz bántalmazta-e párjuk válaszdóimat, esetleg fenyegetés előfordult-e. 36 válaszadóból 34 mondta azt, hogy nem bántalmazta párját, viszont 2 személy kapcsolatában bántalmazás és fenyegetés is előfordult.

Ez után feltettem azt a kérdést, hogy válaszadók közül volt-e olyan, aki bántalmazta, fenyegette párját. 33 válaszadó kapcsolatában soha nem fordult elő ilyen, 3 megkérdezett vallotta be, hogy előfordult már ilyen.

18. ábra Forrás: Saját kutatás

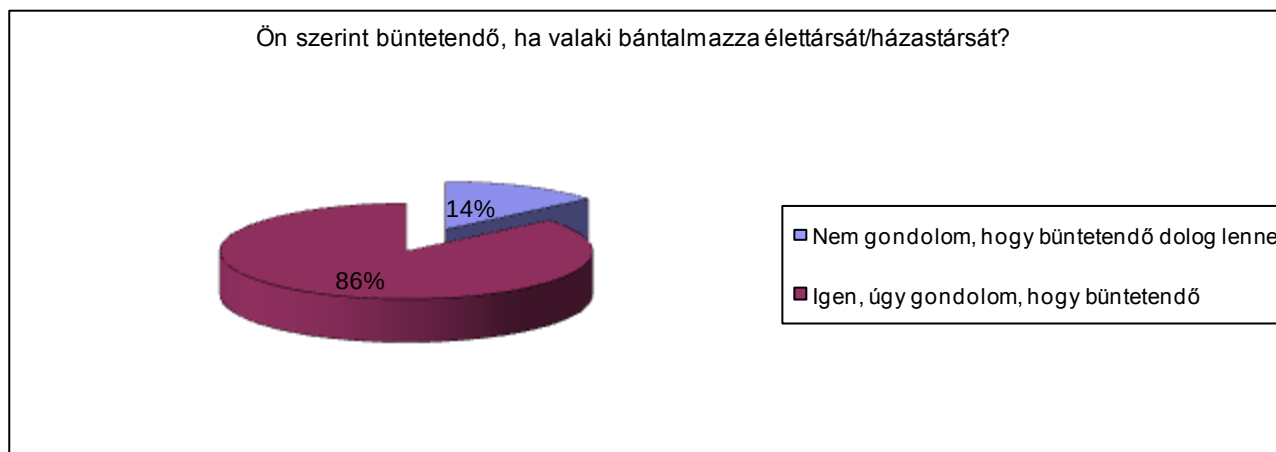
Érdekelt az is, hogy mi az emberek véleménye, ki és milyen összefüggést lát a vallásos emberek és az ő kapcsolatukban előforduló bántalmazás között. Meglepőnek tartom, hogy sokan választották (26 fő) azt, hogy a vallás ebben a kérdésben nem számít, ehhez képest kevesen jelölték meg (10 fő) azt az alternatívát, ami azt tartalmazta, hogy a vallásos családokban kevesebb az erőszak.

19. ábra Forrás: Saját kutatás

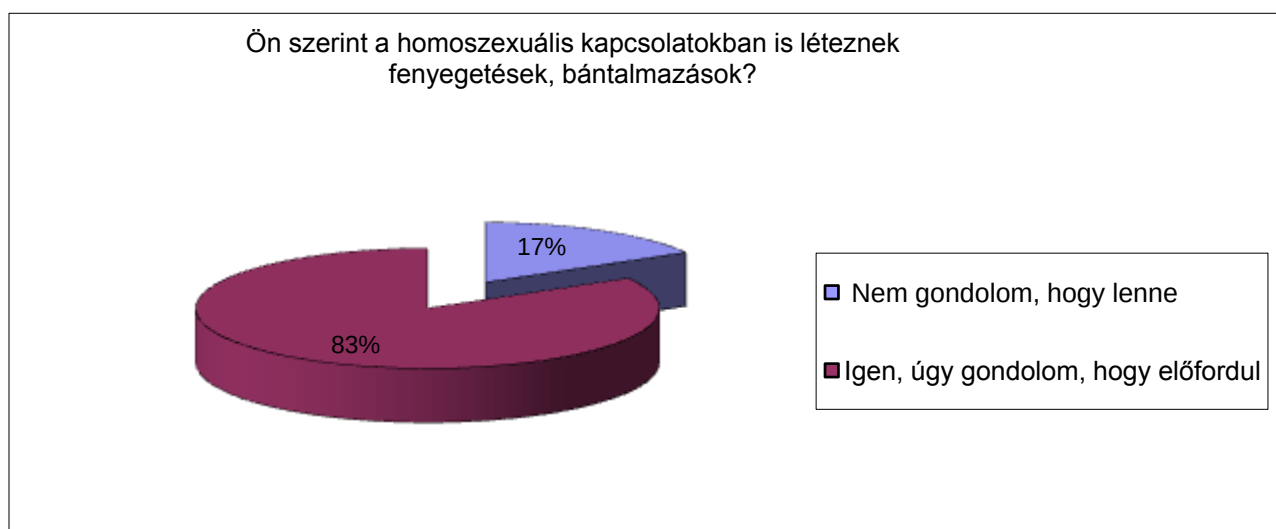
A közvélemény nagyon megoszlik a házaspárok közötti bántalmazás terén. Vannak akik, úgy vélik, hogy egy-egy „nevelő szándékú vagy megérdemelt” pofon igenis kell. Sokan pedig más véleményen vannak, miszerint senkinek nem áll jogában feleségét, férjét, élettársát bántalmazni. A kérdés már csak az, hogy büntetendő-e ha valaki bántalmazza élettársát, házastársát? A válaszadók közül 31-en választották azt, hogy szerintük büntetendő dolog, viszont öt fő úgy vélekedett, hogy nem büntetendő.

Véleményem szerint mindenkinek vannak jogai, de senki nem ítélkezhet házastársa, élettársa felett, ami persze azt is jelenti, hogy „nevelnie sem kell” így megérdemelt pofon nincs.

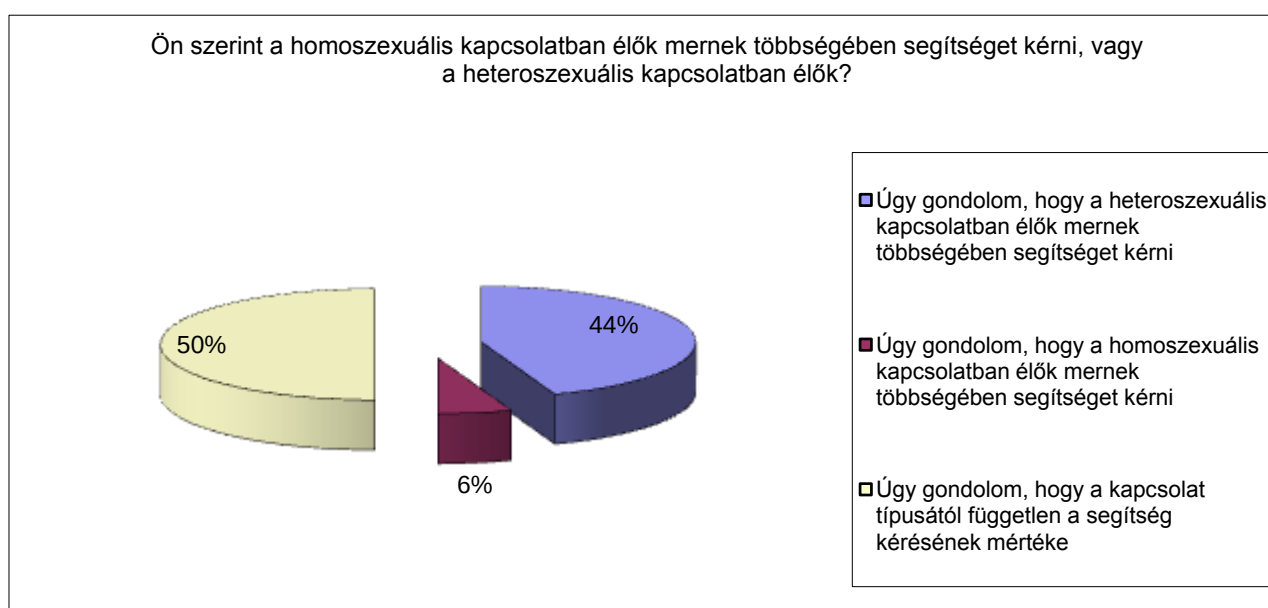
20. ábra Forrás: Saját kutatás

A bántalmazások a felsőbbrendűség érzetét keltik, mind az elkövetőben, mind az áldozatban. Az elkövető érzi, hogy ő áldozata felett áll, míg az áldozat tudja, hogy bántalmazását az alacsonyabb rendűsége miatt kell elviselnie. Legalábbis ezt érzik, így gondolják. Szerintem nincs ilyen hierarchia. A házastársaknak nem egymást kell irányítaniuk, hanem közös nevezőre kell jutniuk és meg kell tanulniuk együttműködni. Viszont ez a homoszexuális kapcsolatokban is így van? Mert a feladatok megosztása terén nem biztos, hogy a heteroszexuális kapcsolatokkal azonosan működnek. Vajon a bántalmazások is ugyanolyan gyakoriak? Kérdőívemben erre is választ kaptam. 30 válaszoló úgy gondolja, hogy a homoszexuális kapcsolatokban is ugyanolyan gyakran történnek bántalmazások, mint a heteroszexuális kapcsolatokban. Hat fő úgy vélte, hogy a homoszexuális kapcsolatokban nem léteznek fenyegetések, bántalmazások.

21. ábra Forrás: Saját kutatás

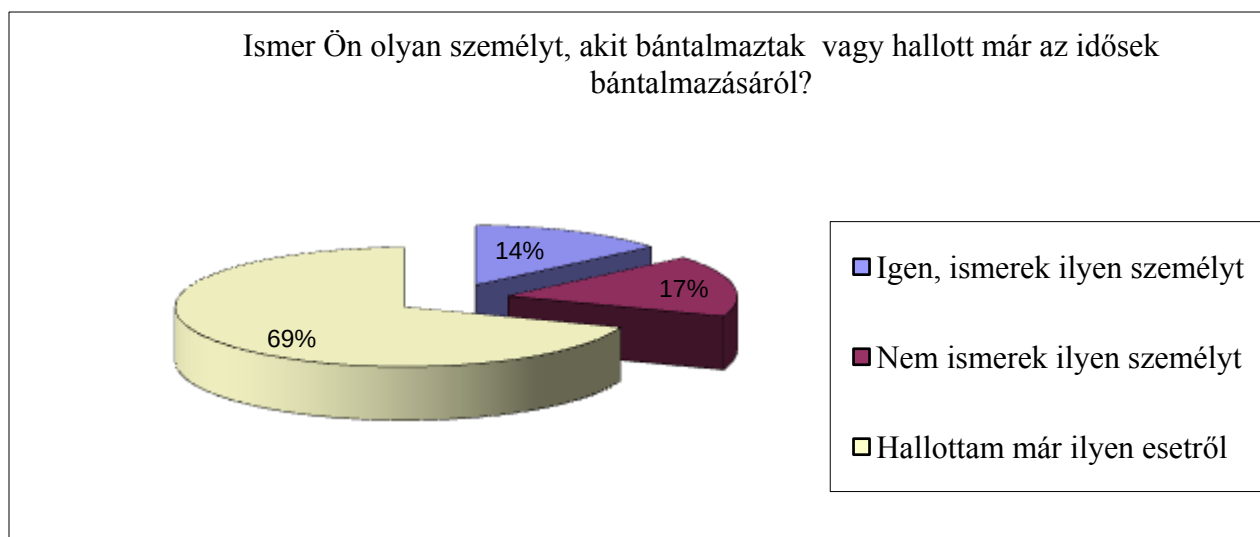
Sokszor tapasztalhatjuk, hogy társadalmunk tagjai negatív véleménnyel vallanak a homoszexuális emberekről. Ezért jogosan feltételezhetem, hogy ha homoszexuális ember kér segítséget, mert bántalmazták, fenyegették, akkor kevés olyan személyt találunk, aki előítélet nélkül valóban segít. Sajnos az előítéletek mai nap léteznek, a bántalmazásokkal egyetemben. „A homoszexuális kapcsolatban élők vagy a heteroszexuális kapcsolatban élők mernek többségében segítséget kérni?” A kérdőívre válaszolók többsége (18 fő) úgy vélte, hogy a segítségkérés mértéke független a kapcsolat típusától. 16 fő szerint a heteroszexuális kapcsolatban élők mernek segítséget kérni.” Mindössze két személy vélekedett úgy, hogy a homoszexuális kapcsolatban élők azok, akik segítséget mernek kérni.

22. ábra Forrás: Saját kutatás

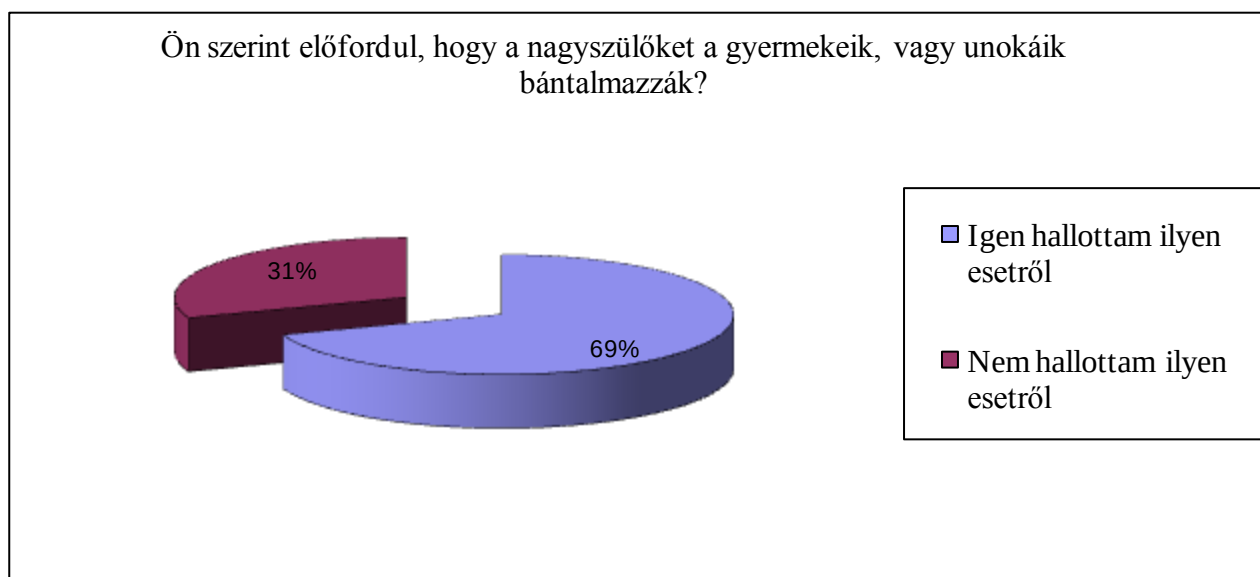
Az idősök bántalmazásáról feltett kérdések:

Fontosnak véltem, hogy érintsem az idősök bántalmazását is. Feltettem a kérdést válaszadóimtól, hogy ismernek-e olyan idős embert, akit bántalmaztak. 5 személy volt, aki ismer ilyen személyt, 6 válaszadó nyilatkozott úgy, hogy ők még nem találkoztak ilyen esettel. 25 fő jelölte be azt az alternatívát, hogy „Hallottam már ilyen esetről”.

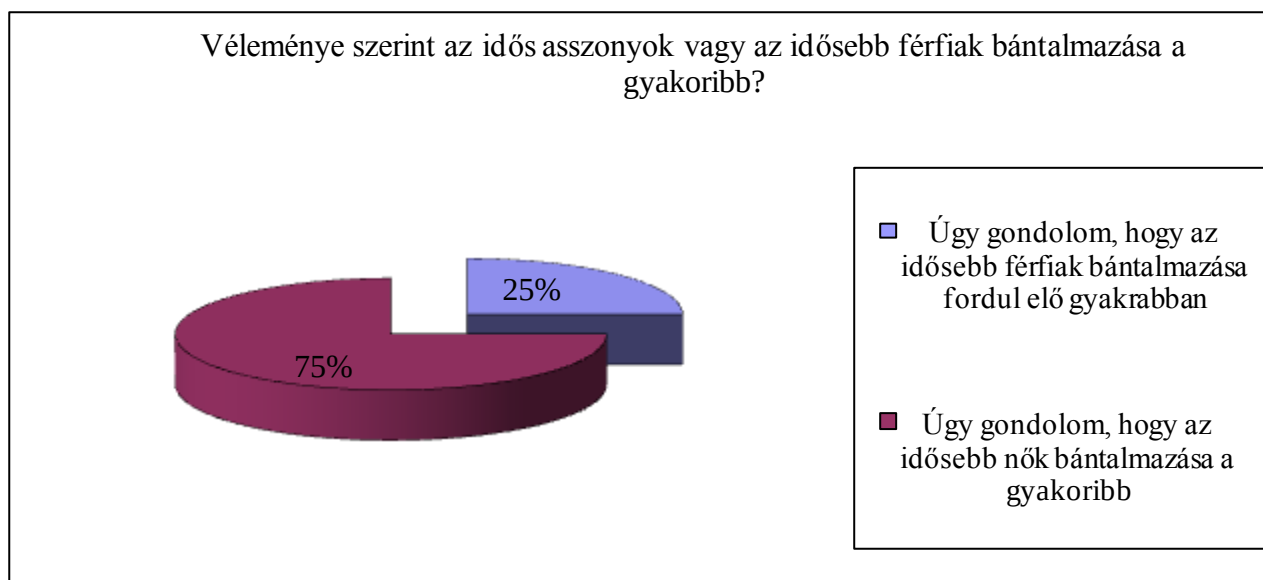
23. ábra Forrás: Saját kutatás

Sajnos a családon belüli erőszak áldozatai nem kevés esetben az idős személyek. Feltettem a kérdést, hogy a kitöltők véleménye szerint a nagyszülőket bántalmazzák-e gyermekeik, unokáik. 25 fő válasza az volt, hogy hallottak már ilyen esetről, egy fő nem hallott még ilyen esetről.

24. ábra Forrás: Saját kutatás

„Véleménye szerint az idős asszonyok vagy az idős férfiak bántalmazása a gyakoribb?” 27 válaszadó úgy gondolta, hogy az idősebb nők bántalmazása a gyakoribb, 9-en vélték úgy, hogy az idősebb férfiakat bántalmazzák többször.

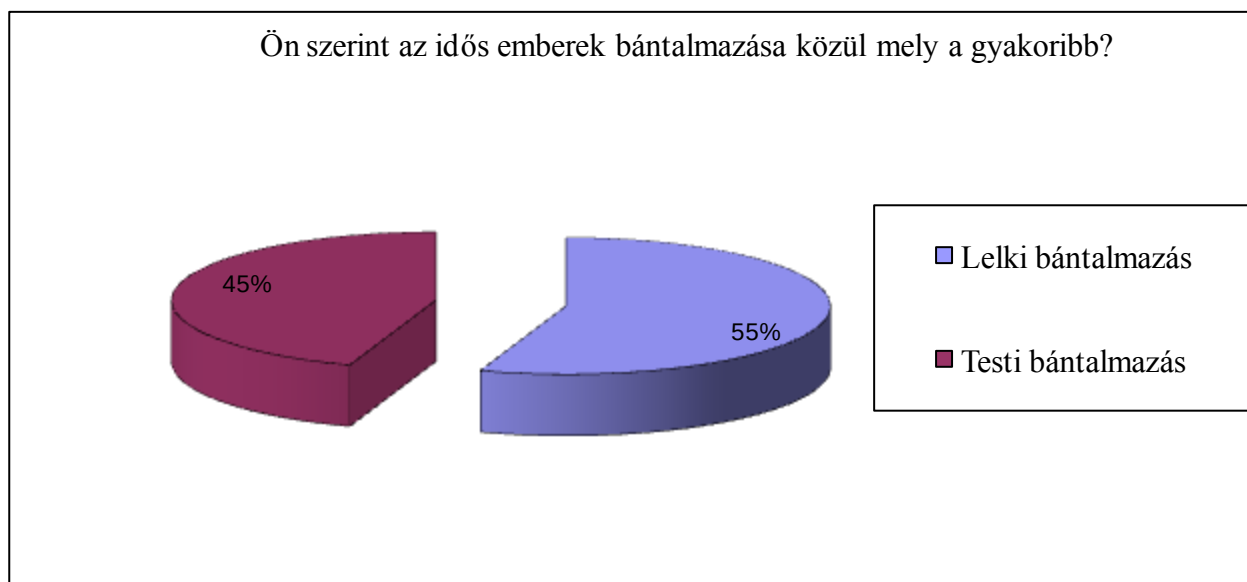
25. ábra Forrás: Saját kutatás

Több irodalomban is olvashatjuk, hogy az idősök bántalmazását általában alacsony iskolázottságú, egyedül élő alkohol befolyásoltsága alatt álló férfiak követik el.¹¹ Az idősök bántalmazása kapcsán lényeges, hogy vajon mi az erőszakot kiváltó ok.

A válaszadók 69%-a (27 fő) úgy gondolta, hogy a bántalmazás fő oka anyagi jellegű. Mivel az elkövetők nagy része anyagi problémákkal küzd, ezért úgy gondolják, hogy a legjobb út ezen problémák megoldására egy idősebb bántalmazása, ezáltal az ő vagyonának elvétele. 26% (10 fő) véleménye szerint egyéb okokból adódik az idősök bántalmazása. 5% (2 fő) azt az alternatívát választotta, hogy feleslegesség érzetének keltése a fő oka az idősök bántalmazásának.

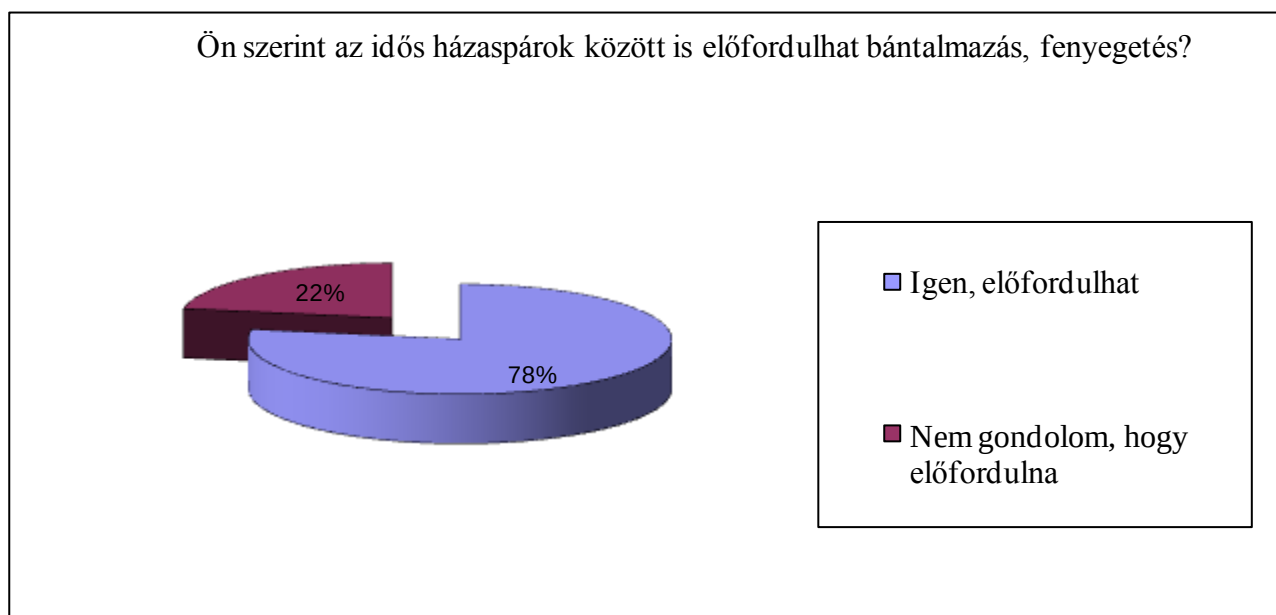
Az idősök bántalmazása kapcsán azt is fontosnak tartottam megkérdezni, hogy, a testi vagy a lelki bántalmazás fordul elő többször. Úgy gondoltam, hogy a testi és a lelki eredetű. A válaszadók véleményemhez hasonló állásponton voltak. 21 személy gondolta úgy, hogy a lelki bántalmazások fordulnak elő többször, 17 személy vélte úgy, hogy a testi bántalmazások a gyakoribbak.

¹¹ Feuer Mária: A családsegítés elmélete és gyakorlata

27. ábra Forrás: Saját kutatás

„Ön szerint az idős házaspárok között is előfordulhat bántalmazás, fenyegetés?” A kérdőívet kitöltők közül 28 személy vélte úgy, hogy „Igen, előfordulhat”. 8 személy „Nem gondolom, hogy előfordulna” alternatívát választották.

28. ábra Forrás: Saját kutatás

Összegzés, hipotézisek igazolása, ajánlás

Összegzés:

A dolgozat, szakirodalom áttekintésével, az erőszak fogalmának tisztázásával kezdődik, ezt a családon belüli erőszak előfordulása, megjelenési formája követi. Részletesen kidolgoztam az erőszak megjelenéseinek formáit: a fizikai-, lelki- és a szexuális bántalmazást, valamint az elhanyagolást. Ezt követő részben az „erősebb nem”, férfiak elleni erőszakról írtam. A következő részben az ehhez kapcsolódó kutatásomat mutatom be.

Kutatásom során felkerestem a Keszthelyi Rendőrkapitányság Zalaszentgróti Rendőrőrs egyik munkatársát, aki a megfelelő engedélyekkel információkat, eseteket adott ki, hogy dolgozatom teljessé váljon. Szeptemberben felkerestem a Nagykanizsai Rendőrkapitányság kapitányságvezetőjét, dr Molnár József rendőr alezredest, aki egy internetes rendszer címének megadásával segítette munkámat.

Hipotézisek igazolása:

Első hipotézisem az volt, hogy a Zala megyei lakosok nem tudnak lényeges információkat a családon belüli erőszakról, ezen belül a férfiak ellen elkövetett bűncselekményekről. Ez a hipotézisem nem igazolódott be, mivel a Zala megyei lakosok tisztában vannak a családon belüli erőszak gyakoriságával, valamint a férfiak ellen elkövetett bűncselekmények fogalmával.

A másik feltételezésem, hogy a családban megjelenő erőszak és a vallásosság között szoros összefüggés van. A vallásos családokban kevesebb a megjelenő erőszak, mint a hívők körében. Ez a hipotézisem sem igazolódott be, mert a vallásos családokban is ugyanúgy előfordul erőszak.

Harmadik hipotézisem az volt, hogy a családon belüli erőszak áldozatai főként nők. Feltételezésem beigazolódott, viszont fontos információnak tartom, hogy válaszadóim 36% szerint a férfi áldozatok vannak többségében. Ezt azért is tartom lényegesnek, mert ez az arány szembetűnő.

Negyedik hipotézisem az volt, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők esetében gyakrabban fordul elő családon belüli erőszak, mint a magasabb iskolai végzettségűeknél. Ez a feltételezésem nem igazolódott be, mert a válaszadóim nagy része úgy gondolta, hogy az iskolai végzettség és a családon belüli erőszak gyakorisága között nincs összefüggés.

Hipotézisemet önkitöltős és lekérdezéses kérdőívvel igazoltam. Statisztikai eljárásokat, százalékszámítást és diagrammokat is felhasználtam az eredmények szemléltetésére. A minta nagysága 150 fő, 16 - 75 éves korú, Zala megye különböző településeiről, városaiból, községeiből tevődött össze.

Ajánlás:

Fontosnak tartom a családon belüli erőszak megszűnését, az erőszak előjeleinek korai felismerését. Úgy vélem az erőszak megállításához csak egy út vezethet, ez pedig a családi életre nevelés. A gyermekek megtanítása arra, hogy milyen szerepekkel kell bírnia egy felnőttnek, a konfliktusokat milyen módszerekkel lehet megoldani. Az érzelmi szálak erősítése, az együtt töltött szabadidő szolgálja a biztos családi alapot. Ennek eléréséhez a közeli hozzátartozók segíthetik a gyermeket.

Ne felejtsük el azt sem, ha családi erőszak áldozatai vagyunk, segítséget kérni kell, hisz' ez nem szégyen, legalábbis nem az áldozat/ áldozatok szégyene.

Egy idézettel szeretném lezárni a dolgozatomat, mely összefogja mindazt, amit ebben a pár oldalban taglaltam.

“Talán úgy kellene élnünk – hiszen ki tudja, meddig élhetünk? – hogy széppé tegyük a magunk, és lehetőleg a mások életét is mindaddig, amíg ez lehetséges.”

(Lőrinc L. László)

Felhasznált irodalmak

- Alföldi Ágnes Dóra (2011): A családon belüli erőszak problematikája a XXI. Századi Magyarországon; Magyar Tudomány 2011./ 8. szám
- Feurer Mária (2008): A családsegítés elmélete és gyakorlata, Akadémiai Kiadó
- Kiss Anna (2003): Az azonos neműek szerelméről; Család, gyermek, ifjúság 2003. / XII. évfolyam/4.
- Malota László - Vári András (2008): Ártatlan angyalok kiszolgáltatottan a bűn fertőjében, Pándus Bt
- Nemes Antónia: Gondolatok a családon belüli erőszakról; Család, gyermek, ifjúság 2003./ XII. évfolyam/ 4.
- Tamási Erzsébet (2005): Bűnös áldozatok – A családon belüli erőszak férfi szereplői, BM Kiadó
- Tamási Erzsébet (2003): A családon belüli erőszakról- csendesebb, szentségtörő módon; Esély Társadalom- és szociálpolitikai folyóirat 2003. / 3.
- Szász Anna (2003): Néhány észrevétel; Esély Társadalom- és szociálpolitikai folyóirat 2003. / 4
- Szöllősi Gábor: A családon belüli bántalmazás és a szociális szakma viszonyairól; Család, gyermek, ifjúság 2003/XII. évfolyam/ 1. szám
- Vajna Tamás (2006): A családon belüli erőszak másik oldala: házi bozótharcok; HVG- 2006./ 18. évfolyam/6. sz.
- Virág György (2005): Családi iszonyok - A családi erőszak kriminológiai vizsgálata, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft.

A dolgozat megírása előtt olvasott irodalmak a témát illetően:

- Babai Linda (2004): „már megint a családon belüli erőszak!” Háló: Szociális Szakmai Szövetség hírlevele 2004./ 10. évfolyam/ 8-9. sz.
- Búza Domonkos (2005): A „családon belüli erőszak” és a depresszió- a bántalmazás és elhanyagolás következményei, pszichés terhei Fejlesztő pedagógia: pedagógiai szakfolyóirat 2005./ 16. évfolyam/ 5-6 sz.
- Kurgyis Bernadett (2009): Családon belüli erőszak... Gender probléma? Politika.hu- fiatal politológusok lapja (4.) évfolyam 2009/1. szám
- Morvai Krisztina (1998): Terror a családban –Feleségbántalmazás és a jog, Kossuth Kiadó
- Nagy Henrietta (2005): Holtomiglan? A családon belüli erőszak, Tanítómester Kft
- Tóth Olga (2003): A családon belüli, partner elleni erőszak Századvég, 2003./ 8. évfolyam/27. sz.

Melléklet

Tisztelt Válaszadó!

Benedek Elek Pedagógiai Kar szociálpedagógus hallgatója vagyok. Felmérést készítek A családon belüli erőszakról. A válaszadás önkéntes, az adatokat név nélkül, számítógépes statisztikai módszerrel dolgozom fel.

Köszönöm, hogy válaszaival segíti munkámat!

1. Az Ön neme (Kérem x- el jelölje a választ)

- ☐ Férfi
- ☐ Nő

2. Az Ön életkora?

3. Lakóhelye

- ☐ Vidéki város
- ☐ Község

4. Iskolai végzettsége

- ☐ Befejezetlen általános iskola
- ☐ Általános iskola
- ☐ Szakmunkásképző
- ☐ Középiskola
- ☐ Felsőfokú technikum
- ☐ Egyetem

5. A bántalmazás lehet testi, lelki és szexuális is. Ön szerint melyik fordul elő gyakrabban egy családban?

- ☐ Testi bántalmazás
- ☐ Lelki bántalmazás
- ☐ Szexuális bántalmaz

6. Ön szerint leggyakrabban ki az elkövető?

- ☐ Férj, élettárs, nagypapa, fiúgyermek
- ☐ Feleség, élettárs, nagymama, lánygyermek

7. Ön szerint kik a családon belüli áldozatok többségében?

- ☐ Nők
- ☐ Férfiak
- ☐ Nincs különbség

8. Ön szerint a családon belüli erőszak gyakoriságának meghatározó tényezője a család tagjainak iskolai végzettsége?

- ☐ Igen, úgy gondolom, hogy szorosan összefügg
- ☐ Nem, úgy gondolom, hogy a kettő független egymástól

9. Ön szerint a férfi áldozatok kérnek segítséget?

- ☐ Igen, kérnek
- ☐ Nem, helyettük orvos, szomszéd stb.

kér segítséget

10. Ön szerint a női áldozatok kérnek segítséget?

- ☐ Igen, kérnek
- ☐ Nem, helyettük orvos, szomszéd stb. kér segítséget

11. A női áldozatok és gyermekük számára vannak otthonok, ahol menedéket kapnak, de kifejezetten a férfiak és gyermekeik számára nincsenek. Ön szerint szükség lenne ilyen otthonra is?

- ☐ Igen, szükség lenne
- ☐ Nem gondolom, hogy ilyen otthon is kellene

12. Ön szerint elfogadható, az azonos neműek közötti szerelem?

- ☐ Igen, elfogadható
- ☐ Úgy gondolom, hogy nem fogadható

el

13. Zavarná Önt, ha egy barátjáról, közeli ismerőséről kiderülne, hogy homoszexuális?

- ☐ Igen, zavarna
- ☐ Nem fogadható el
- ☐ Egyáltalán nem zavarna

14. Ön szerint, ha egy gyermeket szexuálisan zaklatnak későbbi élete során nemi hovatartozásában ez a zaklatás befolyással lehet?

- ☐ Igen, befolyásolhatja
- ☐ Lehet, hogy befolyásolja, de nem minden esetben
- ☐ Nem, ez nem függ össze

15. Ön ugyanúgy segítene egy segítséget kérő homoszexuális embernek, mint egy heteroszexuális embernek?

- ☐ Igen
- ☐ Nem

16. Ön szerint egy homoszexuális kapcsolatban is ugyanolyan gyakran fordul elő testi, lelki, szexuális bántalmazás, mint egy heteroszexuális kapcsolatban?

- ☐ Úgy gondolom, hogy igen
- ☐ Véleményem szerint nem, mert a homoszexuális kapcsolatokban gyakrabban fordul elő
- ☐ Véleményem szerint nem, mert a homoszexuális kapcsolatokban ritkábban fordul elő
- ☐ Nem tudom, nincs róla fogalmam

17. Hallott Ön a börtön homoszexualitásról?

- ☐ Igen
- ☐ Nem

18. A börtön homoszexualitás is szexuális bántalmazás. Ön szerint a börtön homoszexualitás ellen kellene tenni valamit, vagy maradhat „nyílt titok”?

- ☐ Fontos lenne ezt megszüntetni
- ☐ Szerintem ezen nem kell változtatni
- ☐ Nem érint a dolog, így nem foglalkozom a kérdéssel

19. Ön szerint az időseknek megvannak azok az igényeik, mint fiatalabb korukban?

- ☐ Igen, megvannak
- ☐ Úgy gondolom, hogy nincsenek meg

20. Az idősebb embereknek fontos, hogy klubokba járjanak, közösségben legyenek?

- ☐ Ez természetesen nekik is ugyanolyan fontos
- ☐ Véleményem szerint nekik már nincs olyan nagy szükségük rá

21. Az idős korosztály számára is fontos, hogy olyan partnere legyen, aki megérti és támogatja őt?

- ☐ Igen, nekik is fontos ez
- ☐ Ők már nem vágnak partnerre

22. Fontos a nagyszülőknek, hogy gyermekei, unokái rendszeresen foglalkozzanak vele?

- ☐ Igen, sokat jelent nekik
- ☐ Nem feltétlen, van, hogy teherként élik meg a családjukat
- ☐ Úgy gondolom, hogy mind ez együtt

23. Mi a véleményed az idősek otthonáról? Hol érzi jobban magát egy idősebb személy?

- Az idősek otthona megfelelő gondozást kínál, ezért úgy gondolom, hogy ott jobb helyen vannak az idősek
- Nem venném igénybe, mert a megszokott környezet is fontos az idősebbek számára

24. Idős korban Ön szeretné, ha az idősek otthonban élne?

- Nem szeretném
- Igen, megfelelő lenne számomra
- Úgy érezném, hogy a családom „lemondott rólam, nyűg vagyok számukra”

25. Ön szerint mit jelent a bántalmazás?

- A szülő vagy más személy testileg bántalmazza a gyermeket
- A szülő vagy más személy lelkileg bántalmazza a gyermeket
- A szülő vagy más személy szexuálisan bántalmazza a gyermeket
- A szülő vagy más személy elhanyagolja a gyermeket
- Úgy gondolom, hogy mind ez együtt

A gyermekek bántalmazása:

26. Gyermekkorában előfordult, hogy szülei bántalmazták Önt?

- Igen, de csak ritkán
- Nem fordult elő ilyen
- Igen, sokszor

27. Ön szerint a gyermekek bántalmazása megengedett a szülő/ szülők részéről?

- Igen, úgy gondolom, hogy a szülőnek megengedett
- Nem, mert a szülő sem bántalmazhatja gyermekét
- Úgy gondolom, hogy a szülői szigornak is van határa

28. Véleménye szerint a fiúkat vagy a lányokat bántalmazzák többször?

- A fiúkat
- Nincs eltérés
- A lányokat

29. Ön szerint csak a lány gyermekek szenvedhetnek el szexuális bántalmazást?

- Igen, csak ők
- Nem, a fiúk is ugyanúgy

- Ebben sincs eltérés

30. Ön ismer olyan fiatalkorú fiút, akit szexuálisan bántalmaztak?

- Igen ismerek
- Nem, csak hallottam, hogy létezik

ilyen is

- Nem, de hallani sem hallottam róla

A párkapcsolatban előforduló bántalmazás, fenyegetés:

31. Gyermekkorában félt attól, hogy szülei bántalmazzák egymást?

- Előfordult, hogy félttem
- Nem volt okom félni

32. Előfordult, hogy szülei kapcsolatában bántalmazás is előfordult?

- Soha nem tapasztaltam ilyet
- Igen, sokszor bántalmazták egymást
- Igen, édesanyámat bántalmazta
- Igen, néha előfordult, hogy édesapám bántalmazták egymást
- Igen, édesapámat bántalmazta
- Igen, édesanyám bántalmazta

33. Saját kapcsolataiban előfordult, hogy párja bántalmazta vagy fenyegette Önt?

- Nem volt rá példa
- Igen fenyegetett
- Igen, sajnos bántalmazott és fenyegetett is
- Igen, bántalmazott

34. Ön szerint a vallásos emberek körében kevesebb a családon belüli erőszak (feleség - bántalmazás, férj bántalmazása, gyermekek vagy idősek bántalmazása)?

- Úgy gondolom, hogy kevesebb
- Úgy gondolom, hogy a vallás nem számít
- Úgy gondolom, hogy több

35. Előfordult, hogy megfenyegette vagy bántalmazta a párját?

- Soha nem történt ilyen
- Igen, bántalmaztam
- Sajnos igen, előfordult
- Igen, megfenyegettem

36. Ön szerint büntetendő, ha valaki bántalmazza élettársát/házastársát?

- ☐ Nem gondolom, hogy büntetendő
 - ☐ Igen, úgy gondolom, hogy büntetendő
- dolog lenne

37. Ön szerint a homoszexuális kapcsolatokban is léteznek fenyegetések, bántalmazások?

- ☐ Nem gondolom, hogy lenne
- ☐ Igen, úgy gondolom, hogy előfordul

38. Ön szerint a férfiak vagy a nők az agresszívebbek?

- ☐ Nők
- ☐ Férfiak

39. Ön szerint a homoszexuális kapcsolatban élők mernek többségében segítséget kérni, vagy a heteroszexuális kapcsolatban élők?

- ☐ Úgy gondolom, hogy a heteroszexuális kapcsolatban élők mernek többségében segítséget kérni
- ☐ Úgy gondolom, hogy a homoszexuális kapcsolatban élők mernek többségében segítséget kérni
- ☐ Úgy gondolom, hogy a kapcsolat típusától független a segítség kérésének mértéke

Az idősök bántalmazása:

40. Ismer Ön olyan személyt, akit bántalmaztak vagy hallott már az idősök bántalmazásáról?

- ☐ Igen, ismerek ilyen személyt
- ☐ Hallottam már ilyen esetről
- ☐ Nem ismerek ilyen személyt

41. Ön szerint előfordul, hogy a nagyszülőket a gyermekeik, vagy unokáik bántalmazzák?

- ☐ Igen hallottam ilyen esetről
- ☐ Nem hallottam ilyen esetről

42. Véleménye szerint az idős asszonyok vagy az idősebb férfiak bántalmazása a gyakoribb?

- ☐ Úgy gondolom, hogy az idősebb férfiak bántalmazása fordul elő gyakrabban
- ☐ Úgy gondolom, hogy az idősebb nők bántalmazása a gyakoribb

43. Ön szerint mely ok a gyakoribb az idősök bántalmazásában?

☐ Pénz	☐ A vallásosság miatt
☐ Feleslegesség érzésének keltése	☐ Egyéb ok miatt

44. Ön szerint az idős emberek bántalmazása közül mely a gyakoribb?

☐ Lelki bántalmazás	☐ Testi bántalmazás

45. Ön szerint az idős házaspárok között is előfordulhat bántalmazás, fenyegetés?

☐ Igen, előfordulhat	
☐ Nem	gondolom, hogy előfordulna

